

Hoogheemraadschap van
Rijnland

WBP5

Nota van beantwoording

INHOUDSOPGAVE

1.	Inleiding	3
1.1	Context	3
1.2	Doel van deze nota	3
1.3	Cijfers	3
1.4	Leeswijzer	3
2.	Kervers, 15.093552	4
3.	Lobée, 15.097119	5
4.	Gemeente Alphen aan den Rijn, 15.099546	7
5.	Sportvisserij Midwest en Zuidwest Nederland, 15.100040	11
6.	Gemeente Kaag en Braassem, 15.100533	15
7.	LTO-noord, 15.101471	17
8.	Waterrecreatie Nederland, 15.101048	24
9.	Gemeente Nieuwkoop, 15.101063	25
10.	Gemeente Haarlemmermeer, 16.002599	26
11.	Resultaten inspraakavond	28
11.1	Algemeen	28
11.2	Voer een goede gezamenlijke discussie over de toekomst van het zuiveringsbeheer	28
11.3	Zet in op waterbewustwording van inwoners en bedrijven	29
11.4	Maak werk van samenwerking. Samenwerken vraagt ook het oog hebben voor de omgeving	29
11.5	Zet in op vaarwegbeheer en recreatief medegebruik	30
11.6	Bodemdaling	30
11.7	Betrek omgeving bij opstellen/evaluatie baggerbeleid	31
11.8	Stel realistische doelen voor de waterkwaliteit	31

1. Inleiding

1.1 Context

De Verenigde Vergadering van het hoogheemraadschap van Rijnland heeft het Waterbeheerplan 2016 – 2021 (WBP5) op 4 november 2015 in ontwerp vastgesteld.

Wat is een Waterbeheerplan:

Elke zes jaar leggen waterschappen het beleid en de aanpak die noodzakelijk zijn om de watertaken goed te kunnen uitvoeren, vast in een zogeheten Waterbeheerplan. In het vijfde Waterbeheerplan (WBP5) geven we richting aan het waterbeheer in de periode 2016 -2021. Daarmee realiseert Rijnland de ambities uit het coalitieakkoord, zodat het gebied nu en in de toekomst goed beschermd wordt tegen overstromingen en wateroverlast, er een goede waterkwaliteit ontstaat, het afvalwater op duurzame wijze wordt gezuiverd en de grondstoffen worden hergebruikt.

Vervolgens heeft het ontwerp-WBP5 van 11 november 2015 tot en met 23 december 2015 ter inzage gelegen. Belanghebbenden en de inwoners van het beheergebied van Rijnland konden tijdens deze inspraakperiode hun zienswijzen over het ontwerp-WBP5 naar voren brengen. Onderdeel van de inspraakperiode was een inspraakbijeenkomst op woensdag 18 november in de Stadsgehoorzaal te Leiden, waar het WBP5 is toegelicht, belangstellenden het gesprek konden aangaan met de Rijnlandse bestuurders en gelegenheid was om mondeling in te spreken.

1.2 Doel van deze nota

In deze nota van beantwoording zijn de binnengekomen zienswijzen weergegeven, inclusief de Rijnlandse reactie daarop. Ook zijn de relevante aandachtspunten opgenomen die tijdens de inspraakavond naar voren kwamen.

1.3 Cijfers

	Aantal ingediende zienswijzen
Inwoners en bedrijven	2
Overheden	4
Belangengroeperingen	3
TOTAAL	9

In totaal hebben de zienswijzen geleid tot vier aanpassingen in het WBP5.

1.4 Leeswijzer

- Elke zienswijze, inclusief de Rijnlandse reactie daarop, is in een apart hoofdstuk weergegeven. In de hoofdstuktitel is naast de naam van de indiener ook het interne Rijnlandse nummer (corsanummer) van de originele reactie opgenomen.
- De zienswijzen van de indieners zijn letterlijk overgenomen.
- De resultaten van de inspraakavond zijn opgenomen in hoofdstuk 11.

2. Kervers, 15.093552

Zienswijze(n):

Volhouden om burgerparticipatie te benutten, zoals deze avond en twee jaar geleden de enquête. Heel belangrijk dat er ook wordt gekeken naar de waterkwaliteit in gebieden waar gerecreëerd wordt.

Eigenlijk is het zonde om het drinkwater te gebruiken bijv. om de toilet door te spoelen. Niet opgeven om te zoeken naar een manier om grijswater te kunnen gebruiken.

succes verder en bedankt.

Reactie Rijnland:

Hartelijk dank voor uw positieve reactie en uw betrokkenheid. Steeds vaker zien wij dat inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties actief betrokken zijn bij de publieke taak en een belangrijke bijdrage leveren aan de uitvoering ervan. Dat geldt ook voor het waterbeheer. Zoals we in het WBP5 hebben aangegeven, zijn we hier blij mee. De omgeving beschikt over veel (gebieds)kennis, creativiteit en deskundigheid. Wij willen daar graag gebruik van maken omdat het ons kan helpen het waterbeheer nog slimmer en goedkoper uit te voeren. We gaan dan ook zeker door met de burgerparticipatie.

De door u aangedragen zaken ten aanzien van waterkwaliteit en de waterketen hebben onze volle aandacht. Het gebruiken van drinkwater voor het doorspoelen van het toilet is, zoals u ook al aangeeft, zonde. Beter is het om hiervoor regenwater te gebruiken. Dat kan eenvoudig. In het Rijnlandse kantoor gebruiken we bijvoorbeeld al regenwater om de toiletten door te spoelen. Wij vinden het belangrijk dat dit ook bij een groter publiek bekend wordt. Het gaat daarbij om het creëren van bewustzijn. De komende planperiode informeren we - samen met onze partners – inwoners en bedrijven over de mogelijkheden waarmee ze zelf kunnen voorkomen dat schoonwater naar de riolering gaat.

Aanpassing(en) in WBP5:

Geen.

3. Lobée, 15.097119

Zienswijze(n):

Met deze brief dien ik een zienswijze in op uw Ontwerp Waterbeheerplan 5 2016-2021, Waardevol Water.

Samen met u ga ik graag aan de slag: **Het vislood uit de sloot.**

Sluit u aan bij de waterschappen die dit ook al doen Roer en Overmaas, Peel en Maasvallei, Reest en Wieden en Brabantse Delta. Ook RWS Zeeland en de provincie Zeeland doen mee. En niet te vergeten stichting Kust en Zee, KIMO en Vereniging Natuurmonumenten. Van de politieke partijen moet ik zeker Water Natuurlijk, de Partij voor de Dieren en de Partij voor Zeeland noemen.

U denkt misschien waar heb je het over, maar het vislood verloren door sportvissers is veruit de grootste bron van loodverontreiniging in het Nederlandse oppervlaktewater. Niet vreemd als u weet dat sportvissers per jaar 524.000 kilo lood in het water achterlaten. Dat betekent voor uw waterschap rekenkundig 2300 kilo lood, ieder jaar weer. U weet dat lood een prioritaire stof is en dat daarvan de emissies moeten worden voorkomen, beperkt en gestopt. U realiseert zich waarschijnlijk niet dat dit voor vislood heel eenvoudig is en dat u meerdere instrumenten in handen heeft om dit te doen. In VBC vergaderingen stellen sportvissers zich actief en assertief op als het gaat om bereikbaarheid van water, het maaien van waterplanten, vispassages etc. Gegeven de dienstverlening op deze punten lijkt een wedervraag op gebied van grote hoeveelheden van een prioritaire stof redelijk.

In uw wbp heeft u opgenomen dat gewerkt moet worden aan waterbewustzijn, maar: Sportvissers vinden het gewoon serieuze hoeveelheden lood in het water te laten. Het gebruik van zogenaamde loodlossystemen neemt nog steeds toe.

In uw wbp staat dat de vervuiler betaalt, maar nergens worden de kosten van de loodverontreiniging bij de veroorzakende sportvissers gelegd. Bovendien wordt het visrecht vaak voor een symbolische bijdrage uitgegeven aan sportvissers.

In uw wbp geeft u aan een brongerichte aanpak te hanteren. De sportvissers worden niet als bron van loodverontreiniging gezien, laat staan er op aangesproken.

Ook over het op orde brengen van het huis van de vis wordt geschreven. Hierbij komen alleen vismigratie, visveiligheid, voldoende begroeiing, bereikbare paaiplassen en overwinteringslocaties aan bod. De loodproblematiek is voor de vissen kennelijk niet relevant, terwijl lood bioaccumulatief is. In dit kader komt tevens de nauwe samenwerking met de sportvisserij in de VBC Rijnlanden aan de orde.

Juist voor deze VBC is volgens mij “van onverschilligheid naar bewustwording” relevant. Ik citeer hierbij uit een brief van uw hoogheemraadschap van 27 november 2015(kenmerk WS/WBA/PB/2136fws). “Het onderwerp van loodverlies is ook uitgebreid besproken in de Visstandbeheercommissie Rijnland, het platform waar de sport- en binnenvisserij samen met het waterschap issues rondom vis bespreekt. Sportvisserij Nederland probeert actief de sportvissers bewust te maken van de alternatieven van lood. Het is ook logisch dat de vertegenwoordiger van de sportvissers deze boodschap onder de vissers deelt. Binnen de VBC zelf wordt het onderwerp niet als urgent gezien. Het gebruik van alternatieven is goed, maar de visstand of de visserij ondervindt geen last.”

Samengevat komt het er neer op neer dat de sportvissers door blijven gaan met lood in het water achter te laten en dat het hoogheemraadschap hiermee blijft instemmen.

Ik heb en doe u een voorstel om deze impasse te doorbreken, een pilot project loodvrij vissen in een van uw wateren, waar in samenwerking met de sportvisserij, het waterschap en ons de bovengenoemde aspecten worden meegenomen. De sportvissers leren alternatieve gewichten kennen en krijgen begrip van de ernst van de loodproblematiek. Het hoogheemraadschap voldoet aan de plicht uit de KRW en geeft invulling aan haar stellingnamens in het wbp.

Waarom dit voorstel?

In het kader van het innovatieproject KRW zijn alternatieven voor vislood ontwikkeld. Vanaf 2011 zijn deze alternatieven voor lood beschikbaar. Hierna zijn ze verder ontwikkeld in eigen beheer. Binnen ons ingenieurbureau doen wij eigen projecten en betaald werk. Eigen projecten, zoals het vislood, zijn altijd groen.

Met een demoproject binnen uw waterschap worden drie belangen gediend, het belang van uw hoogheemraadschap de emissie van prioritair lood te beperken, het belang van de sportvisserij hun hobby duurzamer uit te oefenen, en het belang van ons groene loodproject.

Verder heeft Sportvisserij Nederland opgeroepen het gebruik van lood uit te faseren per 2020. Dat is een heel belangrijke stap. Een project ondersteunt die oproep. Ik ben zeer bezorgd over het gebrek aan initiatieven op dit punt. Hoe dan ook moet voorkomen worden dat de oproep gezien wordt als excuus nu niets te hoeven doen, om in 2020 te concluderen dat het niet heeft gewerkt.

Indien u geen belangstelling heeft voor een pilotproject vraag ik u hoe u denkt te voldoen aan de plicht uit de KRW de emissie van prioritair vislood te beperken en welke maatregelen u daarvoor voorziet in uw waterbeheerplan. Tot op heden heeft vislood in uw waterbeheerplan immers geen enkele aandacht gekregen.

Reactie Rijnland:

Hartelijk dank voor uw reactie ten aanzien van het vislood. Uit uw reactie blijkt een grote betrokkenheid bij het realiseren van droge voeten en schoon water.

U agendeerde eerder het verlies van vislood door de sportvisserij. We reageerden daarop met de brief die u in uw reactie noemt. U geeft terecht aan dat lood een prioritair stof is, die niet in het milieu thuishoort. We zijn dan ook blij met uw inzet op het uitbannen van deze stof.

In ons beheergebied zijn de loodconcentraties laag. De KRW-monitoring laat geen overschrijdingen zien. Daarom is de stof op dit moment geen probleemstof die vraagt om acute maatregelen. Dit in tegenstelling tot een aantal andere stoffen, zoals gewasbeschermingsmiddelen en de PAK's. En stoffen waarvan een schadelijke werking wordt vermoed, maar die nog niet van een norm zijn voorzien, zoals medicijnresten. Ons stoffenbeleid richt zich daarom de komende planperiode op die stoffen.

Het gebruik van vislood en de alternatieven hiervoor bespreken wij samen met de sector in de Visstandbeheercommissie (VBC). Rijnland vindt het belangrijk dat we in Nederland werken aan een gezamenlijke aanpak om te komen tot alternatieven voor vislood. Het initiatief van Sportvisserij Nederland op het uitfasen van lood in 2020 ondersteunen wij dan ook van harte. Om dit initiatief te stimuleren agenderen we de pilot in de VBC.

Aanpassing(en) in WBP5:

Geen.

4. Gemeente Alphen aan den Rijn, 15.099546

Zienswijze(n):

Met deze brief geven wij onze zienswijze op het concept-Waterbeheerplan 5 (WBP5).

In deze brief gaan wij in op de beperkte ambitie die door u wordt geschetst in het WBP5 als het gaat om het beleven van het water door recreatief medegebruik. We starten in onze brief met een reactie over het proces om tot een Waterbeheerplan te komen.

Proces tot stand komen van het Waterplan en indienen zienswijze

Wij hebben geconstateerd dat u energie heeft gestoken in het ophalen van informatie bij de gemeenten om tot het WBP5 te komen. Het is al weer even geleden, maar begin 2014 heeft er een ambtelijke inventarisatie bij de gemeente Alphen aan den Rijn plaatsgevonden.

Daarna werd het echter lang stil en werd er op 18 november 2015 een inspraakbijeenkomst 'Waardevol Water' gehouden in de Stadsgehoorzaal in Leiden.

Van laatstgenoemde inspraakbijeenkomst is een sfeerverslag ontvangen. Hierbij is aangegeven dat de aandachtspunten die tijdens de inspraakavond naar voren zijn gekomen worden meegenomen bij het opstellen van het definitieve WBP5. In het concept WBP5 zijn ingediende aandachtspunten echter niet waar te nemen. Wij wachten hiervoor het definitieve WBP5 af. In deze zienswijze gaan wij daarom alleen in op het ontbreken van integraliteit en ambitie met betrekking tot recreatief medegebruik in het in het concept WBP5. Wij vragen u deze omissies te herstellen in de definitieve versie.

Gelet op onze reguliere overlegwijze met u, geven wij de voorkeur aan meepraten en input leveren aan de voorzijde van het besluitvormingsproces. Een formele zienswijze op een concept WBP5 zou dan niet meer nodig hoeven zijn. Nu onduidelijk is of en zo ja, op welke wijze, onze reacties in het WBP5 worden verwerkt, vinden wij dit onderwerp dermate belangrijk dat wij het ook graag formeel bij u onder de aandacht brengen.

Integraliteit en ambitie ontbreken

In het concept WBP5 staan de uiteenlopende ambities en doelstellingen van de verschillende taakvelden van het Hoogheemraadschap uitgewerkt. U werkt in uw WBP5 deze verschillende ambities zoals benoemd in hoofdstuk 1, echter niet inhoudelijk uit.

Ook de integraliteit van de verschillende taakvelden ontbreekt en dat terwijl u in uw coalitieakkoord 2015-2019 stelt "Samen werken aan water staat centraal. Zodat we nu en in de toekomst in dit unieke deel van Nederland onder zeeniveau kunnen wonen, werken en recreëren", met name het onderdeel recreëren wordt ons inziens onvoldoende beschreven. Graag zien wij een actieve bijdrage van het waterschap om in de organisatie hiervan een trekkersrol te nemen.

Actief werken aan recreatief medegebruik van het water

In het concept WBP5 missen wij uw ambitie om actief te werken aan het recreatief en toeristisch medegebruik van water. U geeft wel aan dat een waterbewuste omgeving een prioriteit is. Wij zien het belang voor het Hoogheemraadschap van Rijnland om invulling te geven aan de maatschappelijke opgave om het water als verbindend element te benaderen.

Verbinding door water te beleven, te bevaren en om in te kunnen zwemmen. Educatie en informatie - bijvoorbeeld in themaroutes voor recreanten langs en over het water - over het belang van 'droge voeten, schoon water'. Wij denken graag met u mee hoe wij dit gezamenlijk voor de gemeente Alphen aan den Rijn vorm kunnen geven.

Overdracht vaarweg- en nautisch beheer van Provincie naar gemeenten

De Provincie Zuid Holland heeft plannen gepresenteerd om de taken voor 'overig water' op het gebied van vaarweg- en nautisch beheer over te gaan dragen aan de gemeenten en

Hoogheemraadschappen.

In het concept-WBP5 schrijft u daarover:

'Het vaarwegbeheer van de beroepsvaarwegen ligt bij de provincies. Voor het lokale vaarwegennetwerk zijn door de provincie geen officiële vaarwegbeheerders aangewezen. Het is daar aan de gemeenten om zelf het beheer te regelen.'

...en nautisch beheerder van een groot aantal watergangen

De nautische beheerder heeft tot taak te zorgen voor een vlot en veilig scheepvaartverkeer. Hiervoor houdt de nautische beheerder toezicht op de vaarbewegingen, stelt verkeersregels op en plaatst verkeersborden. In het beheergebied van Rijnland zijn door de provincies verschillende nautische beheerders aangewezen:

- *De provincies zijn nautisch beheerder van de beroepsvaarwegen.*
- *De gemeenten voor de grote recreatiepiassen en enkele specifieke vaartrajecten in stedelijk gebied.*
- *Rijnland voor alle overige vaarwateren.*

Wij betreuren uw reactieve houding in deze. Het getuigt van weinig ambitie, terwijl een voortrekkersrol van u hier gepast is. Dat kan bijvoorbeeld ingevuld worden op de wijze waarop Hoogheemraadschap van Delfland hier acteert. Delfland neemt de regierol op zich ten aanzien van visievorming en beleid voor de vaarwegen die geen bovenregionaal belang kennen. De beleidsregels uit het Bestuursakkoord Water, de Waterwet en de Provinciale vaarwegverordening vormen hierbij uitgangspunt. Delfland neemt een proactieve houding aan voor wat betreft het bedenken van visie en beleid rondom het nautisch- en vaarweg-beheer en deelt dit met andere overheden (tekstgedeelte uit Waterbeheerplan van Delfland). Wij dringen er bij u op aan dit alsnog op te nemen in uw WBP5.

Waterwegen zijn een belangrijk onderdeel in het watersysteem

Ook de vaarwegen zijn een belangrijk onderdeel van uw watersysteem. Zo geeft u aan dat de aanwezigheid van teveel waterplanten en bagger de aan- en afvoer van water belemmert. Goed onderhouden van de watergangen is daarbij belangrijk.

De afgelopen jaren heeft u de vervuilde waterbodems meegenomen in het onderhouds- en baggerprogramma. U geeft daarbij aan dat u soms dieper baggert om de kwaliteit van het oppervlaktewaterkwaliteit te verbeteren.

De uitgangspunten van verdiept baggeren komen van pas bij het innemen van een 'trekkersrol' in de regio. Zo kunt u samen met de gemeenten en belangenverenigingen in uw verzorgingsgebied een inspanning leveren om het vaarwegbeheer in goede staat te gaan ontvangen van de Provincie.

Wij roepen u dan ook op om samen te werken aan water. Hierbij geldt: 'Droge voeten, Schoon en Beleefbaar Water'.

Reactie Rijnland:

Hartelijk dank voor uw reactie waarin u het belang van het recreatief medegebruik van het watersysteem aangeeft en de rol die Rijnland hierin kan spelen. Uit uw reactie blijkt een grote betrokkenheid bij het realiseren van droge voeten en schoon water. We gaan graag nader in op de door u aangedragen aandachtspunten:

Proces

Voordat we verder ingaan op het recreatief medegebruik, eerst een korte reactie over het WBP5-proces. Tijdens het totstandkomingsproces van het WBP5 hebben wij op drie momenten contact gehad met alle belanghebbenden, waaronder uw organisatie:

1. Bij de start van het WBP5-proces: voorjaar 2014.
2. Halverwege het WBP5-proces: begin 2015. Aan alle belanghebbenden is de bouwstenennota met daarin de eerste resultaten toegezonden. Vervolgens is met alle belanghebbenden persoonlijk contact opgenomen. Dit leidde tot een groot aantal reacties, waaronder van Alphen aan den Rijn, die verwerkt zijn in het ontwerp-WBP5.
3. Aan het eind van het WBP5-proces: de inspraakavond op 18 november 2015.

Reactief medegebruik

Wij hechten, zoals ook in het WBP5 in hoofdstuk 1 is aangegeven, groot belang aan het verbinden van water aan maatschappelijke opgaven, zoals recreatief medegebruik. Dit omdat de beleefbaarheid van water voor alle inwoners en bedrijven een belangrijk thema is. Hoewel recreatief medegebruik geen kerntaak van Rijnland is, heeft het creëren van extra kansen voor recreatie ook voor ons een duidelijke meerwaarde. In het ontwerp-WBP5 is in de paragraaf 'wij geven ruimte aan recreatief medegebruik (hoofdstuk 1)' dan ook aangegeven dat wij graag een bijdrage leveren aan recreatief medegebruik.

Vaarwegbeheer en recreatief medegebruik raakt aan vele belangen en verantwoordelijkheden. Het zijn bij uitstek dan ook onderwerpen die gezamenlijk met gebruikers, ondernemers en collega-overheden moeten worden opgepakt om tot een succes te kunnen worden gebracht. Goed voorbeeld daarvan is hoe in de provincie Friesland het vaarwegbeheer is vormgegeven. Alle belanghebbende partijen werken daar samen – vanuit ieders rol en verantwoordelijkheden – aan het versterken van het vaarwegbeheer in de hele provincie.

Om het belang van vaarwegbeheer en recreatief medegebruik in WBP5 goed weer te geven en de verbindende rol van Rijnland hierin te benadrukken, worden de volgende aanpassingen doorgevoerd.

Aanpassing(en) in WBP5:

Hoofdstuk 1 (paragraaf 1.3) is als volgt gewijzigd (de toegevoegde teksten zijn onderstreept).

De beleefbaarheid van water is belangrijk voor de inwoners en bedrijven ...

We beheren vele plassen, kanalen, vaarten en slootjes waarlangs het goed wandelen en fietsen is, wordt gevestigd, gevaren, gezwommen en geschaatst. En waar met wat aanpassingen misschien nog wel meer plezier beleefd kan worden. Met name op het gebied van waterrecreatie. Rijnland ligt op het kruispunt van twee belangrijke doorgaande landelijke vaarroutes en midden in het door de recreatie intensief gebruikte Hollandse plassengebied. Naast een belangrijke bijdrage aan de omgevingskwaliteit is de waterrecreatie ook belangrijk voor de regionale en lokale economie. In de watersportsector in West-Nederland werken duizenden mensen en gaan jaarlijks honderden miljoenen euro's om.

Het goed beheren en verder ontwikkelen van de beleefbaarheid van het water is voor de gebruikers, de watersportsector (inclusief sport- en beroepsvisserij), de provincies en de gemeenten dan ook erg belangrijk. Ook voor Rijnland heeft dit een duidelijke meerwaarde. Hoewel recreatief medegebruik geen kerntaak van Rijnland is, werken wij graag mee aan het verder ontwikkelen van de beleefbaarheid van het water. Om dit voor elkaar te krijgen is goede samenwerking tussen alle betrokken partijen – ieder vanuit zijn eigen rol en taken – essentieel.

We geven dan ook graag ruimte aan recreatief medegebruik...

Als beheerder van het watersysteem wil Rijnland hierin een verbindende rol spelen. Dat doen we waar de waterschapstaken en veiligheid voor personeel en gebruikers dat toelaten en het past binnen de financiële

kaders. Werk met werk maken staat daarbij voorop. Onze uitvoeringsprojecten voor de verbetering van de waterkwaliteit, het voorkomen van wateroverlast en de kadeverbeteringen, bieden daarvoor vaak goede kansen.

Speciale aandacht verdient het culturele erfgoed dat wij beheren en herbestemmen. Regelmatig krijgen wij dan ook verzoeken om bijvoorbeeld dijken en kades open te stellen voor publiek of mee te werken aan het ontsluiten van vaarroutes. Dat doen wij graag!

Door mee te denken en mee te werken aan het vergroten van recreatiekansen, creëren we ook een extra middel om onze kerntaken, schoon water en droge voeten, bij andere partijen over het voetlicht te brengen en daarmee het bewustzijn over de noodzaak van goed waterbeheer te vergroten. Hiertoe herzien wij aan het begin van de planperiode onze nota 'recreatief medegebruik', waarin we onder andere de verbindende rol nader zullen uitwerken. Zie verder ook paragraaf 4.5 (vaarwegbeheer) en paragraaf 5.7 (zwemwater).

Daarnaast zijn de volgende paragrafen aan hoofdstuk 4 (Voldoende Water), paragraaf 4.5 toegevoegd.

Het beheer van de beroeps- en doorgaande recreatieve vaarverbindingen is goed geregeld...

De afgelopen jaren hebben het beleid en de uitvoering van het vaarwegbeheer een sterke ontwikkeling doorgemaakt. Provincies en waterschappen in Zuid-Holland, Noord-Holland en Utrecht hebben gezamenlijk afspraken gemaakt over het beheer van de beroepsvaarwegen en de doorgaande regionale routes. Op basis hiervan ligt het beheer van de beroepsvaarwegen bij de provincies en het beheer van de doorgaande regionale routes bij de waterschappen. Wel zijn nog afspraken nodig over een aantal vaarwegen die in de praktijk ook een regionale functie hebben, maar nog niet als zodanig zijn aangewezen. Dit vindt in de eerste helft van de planperiode plaats.

...maar het lokale vaarwegennetwerk kan verder worden ontwikkeld...

Een volgende stap is het maken van afspraken over de lokale vaarwegen. In beide provincies zijn hiervoor onder regie van de provincies trajecten gestart. Het gaat daarbij om het samen vastleggen welke lokale trajecten een vaarwegfunctie moeten krijgen, wie verantwoordelijk is voor het beheer en hoe hieraan uitvoering wordt gegeven. Ook dit krijgt in de eerste helft van de planperiode vorm.

De primaire verantwoordelijkheid voor het ontwikkelen van het lokale vaarwegennetwerk ligt bij de gemeenten. Een aantal gemeenten heeft dit al gedaan of is er mee aan de slag.

... en Rijnland werkt daaraan graag mee

Rijnland neemt daarvoor de regierol om te komen tot eenduidige afspraken tussen de verschillende betrokken overheden, gebruikers en overige belanghebbenden zoals de oevereigenaren. Aandachtspunten daarbij zijn:

- Onderlinge afstemming over welke watergang wel of geen vaarwegfunctie heeft. Daarbij hoort ook het goed en eenduidig regelen van het beheer en onderhoud, inclusief kostenverdeling.
- De watersysteemfunctie en de vaarwegfunctie gaan niet altijd goed samen. Duidelijk moet zijn waar vanuit het oogpunt van de waterkwaliteit en de wateraan- en afvoer wel en niet gevaren kan worden.
- Rijnland kan – tegen betaling – bepaalde vaarweg gerelateerde onderhoudstaken zoals baggeren uitvoeren.
- Er moeten ook goede afspraken worden gemaakt over het nautische beheer. Nu ligt deze taak deels bij Rijnland. Gezien de aard van deze taak (openbare orde en veiligheid) is Rijnland van mening dat deze taak niet goed bij Rijnland past.

5. Sportvisserij Midwest en Zuidwest Nederland, 15.100040

Zienswijze(n):

De federaties hebben het ontwerp Waterbeheerplan 5 2016-2021 Waardevol Water beoordeeld en wil graag gebruik maken van de mogelijkheid hierop haar zienswijze te geven. In deze zienswijze lichten wij, ten aanzien van de speerpunten uit het Waterbeheerplan, onze standpunten toe. De federaties ZuidWestNederland en MidWestNederland hebben hun werkgebied binnen uw waterschapsgebied liggen. Het overkoepelend landelijk orgaan is Sportvisserij Nederland. De beide federaties vertegenwoordigen gezamenlijk 337 hengelsportverenigingen met ruim 275.000 aangesloten leden. Sportvisserij huurt op tienduizenden hectares water het visrecht. Daarmee zijn we 1 van de belangrijkste meebetalende groep recreatieve gebruikers van het water van Rijnland. Als visrechthebbers zetten de verenigingen zich onder meer in voor een goed beheer van water en visstand. Zo spelen de federaties een belangrijke rol in de Visserij Beheer Commissie Rijnland. Dit is hét overlegplatform tussen de visstandbeheerders (sport- en beroepsvisserij) en de waterbeheerder. Het Waterbeheerplan 5 is voor de sportvisserij van grote betekenis omdat hierin maatregelen worden voorgesteld die effect hebben op de toekomst van de visstand en de sportvisserij. Hieronder zetten wij ons zienswijze uit per paragraaf;

Hoofdstuk 1. Samen werken aan droge voeten en schoon water

1.2 (tevens 5.3 en 6.2)

Water en slib bevatten herbruikbare stoffen, bijvoorbeeld het steeds schaarser wordende fosfaat. Wij willen het hergebruik hiervan bevorderen.

Reactie: Verregaande defosfatering vinden wij een zorgelijke tendens. Een speerpunt voor de waterkwaliteit zou niet het voedselarmer maken van wateren moeten zijn. In vele wateren is het doorzicht al glashelder en het percentage waterplanten neemt ieder jaar toe. Er zijn op het gebied van waterkwaliteit al vele doelen behaald, hoeveel geld moet er nog besteed worden aan het voedselarmer maken van wateren? De ingezetenen zijn niet gebaat bij een nog verder verarming van wateren. Tevens zal ons inzien het aandeel waterplanten in de toekomst toch wel een gestage groei doormaken. Beter zou zijn om vrijwel volledig in te zetten op het verkrijgen van schoon water. Dit door de medicijnresten, pesticiden en andere water oneigenlijke stoffen uit het water te verwijderen. Dit zijn zaken waar de ingezetenen profijt van hebben.

1.3 We geven ruimte aan recreatief medegebruik

Reactie:

De sportvisserij is slechts een enkel keer genoemd in het WBP. Dit in combinatie met de visstandbeheercommissies. Dit doet naar onze mening afbreuk aan ons sociaal, maatschappelijk en economische belang en de inzet die wij plegen t.a.v. visstandbeheer, educatie, jeugdwerk, beheer en onderhoud, waterkwaliteit, visserijkundig onderzoeken, controle en handhaving en andere werkvelden waarin wij samenwerken met het waterschap. Zoals eerder genoemd in de inleiding huren wij direct en indirect het visrecht op tienduizenden hectares en zijn we 1 van de belangrijkste meebetalende groep recreatieve gebruikers. Er zijn landelijk gezien meer dan 570.000 sportvissers die al jaren gebruik maken van het watersysteem. Ook voor een groot deel van het waterrijke beheergebied Rijnland. Aan de hand van de vangstmeldingen (2012-2014) is voor Rijnland de economische waarde van sportvisserij geschat. Deze economische inbreng heeft een geschatte waarde van €11.362.000 in deze periode. Een groep ingezetenen niet aan voorbij te gaan. Ons inzien zou recreatief medegebruik een eigen speerpunt moeten hebben of minstens explicieter meegenomen moeten worden in de speerpunten. Ook zouden we graag zien dat het waterschap in de planmatige voorbereiding van haar werk meer rekening houdt met het recreatief medegebruik van de sportvisserij. Dit kan door de leden van de VBC Rijnland of de hengelsportfederatie hierover tijdig te raadplegen. De sportvisserij is graag bereid hierover mee te denken. De sportvisserij verzoekt het waterschap om dit specifiek in haar beleid op te nemen.

Hoofdstuk 2. Watersysteembeheerder in veelzijdig West-Nederland

2.1 (tevens 4.5) Wij zorgen met beheer en onderhoud voor de instandhouding van het watersysteem

Actief beheer

Reactie:

Waterplantengroei

Het KRW beleid is vaak gericht op het verkrijgen van plantenrijke wateren. De huidige waterplantenbegroeiing leidt enerzijds tot een uitbreiding van geschikte paai- en opgroeigebieden en productie van macrofauna als visvoedsel. Het is van belang dat ook in de wintermaanden voldoende bovenwaterplanten (zoals riet en lisdodde) aanwezig zijn, waartussen de vissen beschutting kunnen vinden tegen predatie. De sportvisserij verzoekt het waterschap in het maaibeheer hier rekening mee te houden.

Anderzijds kan het 'dichtgroeiën' van wateren in ecologisch opzicht echter ook beperkingen met zich mee brengen, o.a. door een versterkte zuurstofdynamiek, afbraakprocessen e.d. Ook zijn sterk begroeide wateren minder aantrekkelijk voor sportvissers, algemeen medegebruik en beleving. Daarom is het belangrijk dat vooral in belangrijke hengelsportwateren voldoende open water aanwezig blijft.

De inspraak op het aankomende nieuwe baggerplan is positief. Verzoek aan het waterschap om de sportvisserij tijdig te informeren over ontwikkelingen in het baggerplan. Zodoende kan er in gezamenlijke ontwikkeling een visvriendelijk baggerplan komen.

... en waar dit noodzakelijk is voeren we verbeteringen door

Kadeverbeteringen, het aanleggen van natuurvriendelijke oevers en waterbergingen

Reactie:

Aanleg natuurvriendelijke oevers

Een maatregel die in veel gebieden is voorzien, is de aanleg van natuurvriendelijke oevers. Dit kan een positief effect hebben op de visstand, omdat de maatregel leidt tot een uitbreiding van geschikte paai- en opgroeigebieden en productie van macrofauna als visvoedsel. Dit kan leiden tot een meer gevarieerde visstand.

Wij hanteren twee uitgangspunten waar het gaat om de aanleg van natuurvriendelijke oevers:

De recreatieve functie van de oorspronkelijke oever moet terugkomen in de nieuwe natuurvriendelijke oever.

De sportvisserij verzoekt het waterschap om expliciet rekening te houden met de recreatieve functie van de oever en dit op te nemen in haar beleid. Wij zien dat door de aanleg van natuurvriendelijke oevers in onze hele regio, veel visplaatsen verloren gaan. Het draagvlak voor natuurvriendelijke oevers bij onze achterban neemt daardoor sterk af, terwijl de oplossing eenvoudig is. Het creëren van open plaatsen in de natuurvriendelijke oevers meenemen in het ontwerp en de uitvoering van het werk geven de oever een natuurvriendelijke én recreatieve meerwaarde. Wij verzoeken het waterschap dan ook om in haar beleid t.a.v. natuurvriendelijke oevers op te nemen dat op locaties waar door de aanleg van natuurvriendelijke oevers, oevergebonden recreatie verloren gaat voorzieningen te treffen om dit te compenseren in het ontwerp.

Alleen natuurvriendelijke oevers die goed worden onderhouden, behouden hun waarde voor vis.

In de praktijk blijkt dat veel natuurvriendelijke oevers door gebrek aan onderhoud hun oorspronkelijke waarde voor vis door verlanding verliezen. Wij verzoeken het waterschap om te bezien wat het effect en waarde is van de eerder aangelegde natuurvriendelijke oevers voor vis en of beter onderhoud en beheer van deze bestaande oevers mogelijk een hoger netto effect kunnen bereiken dan het aanleggen van nog meer natuurvriendelijke oevers. Daarnaast verzoekt de sportvisserij het waterschap na te gaan of in plaats van over een grote lengte natuurvriendelijke oevers aan te leggen een zelfde oppervlak ook op één plaats kan worden aangelegd als een groot paai- en opgroeigebied. Onderhoud van deze gebieden is eenvoudiger omdat ze minder snel verlanden en bieden meer mogelijkheden voor vis en sportvissers. In plaats van bijvoorbeeld 1000 meter 4 meter brede NVO, zou een gebied van 0,4 hectare aangetakt kunnen worden.

Hoofdstuk 5. Schoon en gezond water

5.5 We voeren ecologisch verantwoord beheer en onderhoud

Reactie: Een ecologisch verantwoord beheer en onderhoud is een uitstekende uitgangspositie. Echter loopt de inzet van het huidige maaibeheer niet erg parallel met de wens voor een ecologisch verantwoord beheer en onderhoud. Het zou goed zijn om te kijken naar de inzet van (gras)karper als biologische maaiers. Tevens zou het goed zijn om niet alleen kijken naar soorten die opgenomen zijn in de Flora en Faunawet met een beschermingskader, maar naar alle vissoorten. Verschillende vissoorten hebben diverse habiteisen. Deze soorten kunnen gemakkelijk opgenomen worden in de gedragscode door middel van gedragsregels en een schema waarin de periode staat wanneer welke uitvoeringsmaatregelen het beste uitgevoerd kunnen worden.

We brengen het huis van de vis op orde

Reactie: Het is positief dat hier specifiek de VBC als samenwerkingsorgaan wordt genoemd. De VBC Rijnland wordt door de sportvisserij als positief ervaren.

5.6 We pakken vier gebieden aan

Reactie: Omdat deze gebieden van grote waarde zijn voor de sportvisserij zouden wij graag inzicht hebben in deze herstelplannen. De sportvisserij hebben een oog en oor functie en kennen deze gebieden door en door. Graag zouden we willen meedenken in deze herstelplannen zodat het voor de sportvisserij en dus veel van de ingezetenen van Rijnland een attractief gebied blijft om te recreëren.

Wij vertrouwen erop dat u met onze zienswijze en inbreng rekening zult houden en zien uw reactie graag tegemoet.

Reactie Rijnland:

Hartelijk dank voor uw reactie. U vraagt hierin aandacht voor een aantal zaken ten aanzien van de sportvisserij. Ook denkt u mee over de wijze waarop Rijnland zijn taken samen met de omgeving nog beter kan uitvoeren. Uit uw reactie blijkt een grote betrokkenheid bij het realiseren van droge voeten en schoon water. Wij hechten dan ook grote waarde aan het overleg in de Visstandsbeheercommissie (VBC) waarin we samen werken aan een goede en gevarieerde visstand. We gaan graag nader in op de door u aangedragen aandachtspunten:

Voedselarm water

Rijnland streeft naar water met een goede kwaliteit en biodiversiteit. Daar past matig voedselarm water bij. Werkelijk voedselarm water is (uitgezonderd op plekken met een bijzondere natuurwaarde) vanwege de lage soortenrijkdom niet gewenst. Daarnaast is het in de voedselrijke Nederlandse delta niet realistisch om naar werkelijk voedselarm water te streven. De huidige hoge voedselrijkdom is evenmin gewenst. Dit levert troebel water met een matige soortenrijkdom op, afwezigheid of juist woekering van waterplanten (kroos) en overlast door plaagalg. We brengen daarom de komende jaren de toevoer van voedingsstoffen, waaronder fosfaten, verder terug.

Rijnland heeft op het ogenblik met een bijzondere situatie te maken. Het water is in delen van de boezem, ondanks de hoge voedingstoestand, toch helder. Dat wordt veroorzaakt door de explosieve verspreiding van de quagga-mossel, die het water sterk blijkt te filteren. Daardoor wordt het helder. De combinatie helderheid en een hoge voedingstoestand leidt tot een groei van waterplanten. Ondanks de helderheid blijft er dus een grote noodzaak om de voedselrijkdom verder te verminderen. Mede omdat de quagga-populatie in kan storten, waardoor het systeem terugvalt naar de oude troebele situatie.

Daarnaast onderzoeken we in deze planperiode hoe we met medicijnresten, microplastics en dergelijke moeten omgaan. In WBP5 vindt u daarvoor de plannen. En we werken samen met de landbouw aan de afname van de emissie van gewasbeschermingsmiddelen. Ook die plannen maken onderdeel uit van WBP5.

Recreatief medegebruik

Rijnland onderkent het belang van recreatief medegebruik (waaronder de sportvisserij) en zal om dit te benadrukken een aantal wijzigingen doorvoeren in het WBP5.

Waterplanten

Rijnland deelt de constatering ten aanzien van het laten staan van voldoende planten in de winter en de zorg voor het dichtgroeien van wateren. Rijnland en de aannemers in opdracht van Rijnland, voeren daarom zogenaamd 'ecologisch maaibeheer'. Daarnaast streeft Rijnland er naar dat andere beheerders dat ook doen. We realiseren ons dat het ecologische beheer nog niet altijd goed gaat en gaan dit de komende jaren verder verbeteren. Maaibeheer bij de vislocaties is een punt van aandacht, wat we graag in het programma van de VBC voor 2016 opnemen. Dat geldt ook voor de ontwikkelingen rond de programmering van de baggerwerkzaamheden.

Natuurvriendelijke oevers

Rijnland vindt het jammer dat het draagvlak van de sportvisserij voor natuurvriendelijke oevers afneemt. Het is niet de bedoeling dat de aanleg van natuurvriendelijke oevers leidt tot verlies van visstekken. In het programma van de VBC voor 2016 is daarom een actie opgenomen waarbij gekeken wordt in hoeverre de plannen voor de aanleg van natuurvriendelijke oevers strijden met de belangen van de sportvisserij. Ook WBP5 geeft expliciet

aandacht aan de belangen van de sportvissers in paragraaf 5.5 (huis van de vis): "Ook dit doen we zo veel mogelijk in synergie met andere maatregelen en in nauwe samenwerking met de Visstandbeheercommissie Rijnland, waarin ook beroepsvissers en hengelsporters zijn vertegenwoordigd." We hopen dat uw belangen daarmee voldoende in ons beleid zijn verankerd.

Uw suggestie om arealen met begroeiing aan te leggen in plaats van strekkingen nemen we in overweging. Dit blijkt in de praktijk soms lastig te zijn, vanwege de toegankelijkheid voor beheer en onderhoud.

Ecologisch onderhoud

Er zijn goede maaimethoden beschikbaar om ecologisch onderhoud uit te voeren. Mocht zich in de toekomst een sterke uitbreiding van ondergedoken waterplanten voordoen, dan is de inzet van alternatieve maaimethoden te overwegen. We zijn vooralsnog terughoudend met de inzet van graskarpers, omdat deze niet specifiek grazen en zich met de actuele hogere watertemperaturen mogelijk kunnen voortplanten in de Nederlandse wateren.

De Flora- en Faunawet beschermt enkele vissoorten die in het beheergebied van Rijnland voorkomen. Rijnland onderhoudt alle watergangen alsof deze vissoorten hier voorkomen. De niet beschermde soorten (de meeste) profiteren hier van mee. Bij het beheer en onderhoud in het groeiseizoen blijft er minimaal 25% van de begroeiing achter in de watergang. Dat biedt schuilmogelijkheden voor vissen en macrofauna.

Aanpak vier gebieden

Het is de bedoeling dat de herstelplannen voor de vier KRW-gebieden in nauwe samenspraak met belanghebbenden tot stand komen. Voor elk herstelplan wordt daartoe een gebiedsproces gestart. De lokale vissers zijn bij deze gebiedsprocessen betrokken. Als de federaties betrokken willen worden dan is dit zeker mogelijk.

Meer informatie over de herstelplannen en uitgebreide gebiedsdocumenten met schetsen van de plannen treft u aan op onze website onder <http://www.rijnland.net/plannen/voortgang-kaderrichtlijn-water>.

Aanpassing(en) in WBP5:

De zienswijze ten aanzien van recreatief medegebruik leidt tot een aanpassing. Voor de aanpassingen die zijn doorgevoerd zie hoofdstuk 4 van deze nota van beantwoording.

6. Gemeente Kaag en Braassem, 15.100533

Zienswijze(n):

Met deze brief geven wij onze zienswijze op het concept Waterbeheerplan 5 (WBP5). Gelet op onze reguliere overlegwijze met u geven wij de voorkeur aan meepraten en input leveren aan de voorzijde van het besluitvormingsproces. Wij vinden dit onderwerp dermate belangrijk dat wij het ook graag formeel bij u onder de aandacht brengen. In deze brief gaan wij in op de zeer beperkte ambitie die door u wordt geschetst in het WBP5 als het gaat om het beleven van het water door recreatief medegebruik.

Proces totstandkoming Waterbeheerplan en indienen zienswijze

Wij hebben geconstateerd dat u energie heeft gestoken in het ophalen van informatie bij de gemeenten om tot het WBP5 te komen. Het is al weer even geleden, maar begin 2014 heeft er een ambtelijke inventarisatie bij de gemeente Kaag en Braassem plaatsgevonden. Daarna werd het echter lang stil en er werd op 18 november 2015 een inspraakbijeenkomst 'Waardevol Water' gehouden in de Stadsgehoorzaal in Leiden.

Van laatstgenoemde inspraakbijeenkomst is een sfeerverslag ontvangen. Hierbij is aangegeven dat de aandachtspunten die tijdens de inspraakavond naar voren zijn gekomen, worden meegenomen bij het opstellen van het definitieve WBP5. In het concept WBP5 zijn ingediende aandachtspunten derhalve niet waar te nemen. Wij wachten hiervoor het definitieve WBP5 af. In deze zienswijze gaan wij daarom alleen in op het ontbreken van integraliteit en ambitie in het concept WBP5. Wij vragen u deze omissies ook mee te nemen in de definitieve versie.

Integraliteit en ambitie ontbreken

In het concept WBP5 staan de uiteenlopende ambities en doelstellingen van de verschillende taakvelden van het Hoogheemraadschap uitgewerkt. U werkt in uw WBP5 deze verschillende ambities zoals benoemd in hoofdstuk 1, echter niet inhoudelijk uit. Ook de integraliteit van de verschillende taakvelden ontbreekt en dat terwijl u in uw coalitieakkoord 2015-2019 stelt "Samen werken aan water staat centraal. Zodat we nu en in de toekomst in dit unieke deel van Nederland onder zeeniveau kunnen wonen, werken en recreëren", in het bijzonder het onderdeel recreëren wordt ons inziens onvoldoende beschreven. Graag zien wij een actieve bijdrage van het waterschap om in de organisatie hiervan een trekkersrol te nemen.

Actief werken aan recreatief medegebruik van het water

In het concept WBP5 missen wij uw ambitie om actief te werken aan het recreatief en toeristisch medegebruik van water. U geeft wel aan dat een waterbewuste omgeving een prioriteit is. Wij zien het belang voor het Hoogheemraadschap van Rijnland om invulling te geven aan de maatschappelijke opgave om het water als verbindend element te benaderen. Verbinding door water te beleven, te bevaren en om in te kunnen zwemmen. Educatie en informatie - bijvoorbeeld in themaroutes voor recreanten langs en over het water - over het belang van 'droge voeten, schoon water'. Wij denken graag met u mee hoe wij dit gezamenlijk voor de gemeente Kaag en Braassem vorm kunnen geven.

Overdracht vaarweg- en nautisch beheer van provincie naar gemeenten

De provincie Zuid Holland heeft plannen gepresenteerd om de taken voor 'overig water' op het gebied van vaarweg- en nautisch beheer over te gaan dragen aan de gemeenten en Hoogheemraadschappen.

In het concept WBP5 schrijft u daarover:

'Het vaarwegbeheer van de beroepsvaarwegen ligt bij de provincies. Voor het lokale vaarwegennetwerk zijn door de provincie geen officiële vaarwegbeheerders aangewezen. Het is daar aan de gemeenten om zelf het beheer te regelen.'

...en nautisch beheerder van een groot aantal watergangen

De nautische beheerder heeft tot taak te zorgen voor een vlot en veilig scheepvaartverkeer. Hiervoor houdt de nautische beheerder toezicht op de vaarbewegingen, stelt verkeersregels op en plaatst verkeersborden. In het beheergebied van Rijnland zijn door de provincies verschillende nautische beheerders aangewezen:

De provincies zijn nautisch beheerder van de beroepsvaarwegen.

De gemeenten voor de grote recreatiepiassen en enkele specifieke vaartrajecten in stedelijk gebied.

Rijnland voor alle overige vaarwateren.

Wij betreuren uw reactieve houding in deze. Het getuigt van weinig ambitie, terwijl een voortrekkersrol van u hier gepast is. Dat kan bijvoorbeeld ingevuld worden op de wijze waarop het hoogheemraadschap van Delfland hierin acteert. Delfland neemt de regierol op zich ten aanzien van visievorming en beleid voor de vaarwegen die geen bovenregionaal belang kennen. De beleidsregels uit het Bestuursakkoord Water, de Waterwet en de Provinciale vaarwegverordening vormen hierbij uitgangspunt. Delfland neemt een proactieve houding aan voor wat betreft het bedenken van visie en beleid rondom het nautisch en vaarwegbeheer en deelt dit met andere overheden (tekstgedeelte uit Waterbeheerplan van Delfland). Wij dringen er bij u op aan dit alsnog op te nemen in uw WBP5.

Waterwegen zijn een belangrijk onderdeel in het watersysteem

Ook de vaarwegen zijn een belangrijk onderdeel van uw watersysteem. Zo geeft u aan dat de aanwezigheid van teveel waterplanten en bagger de aan- en afvoer van water belemmert. Goed onderhouden van de watergangen is daarbij belangrijk. U geeft daarbij aan dat u soms dieper baggert om de kwaliteit van het oppervlaktewaterkwaliteit te verbeteren. De combinatie met vaarwegbeheer is hier onlosmakelijk van toepassing.

Nogmaals vragen wij u een meer actieve 'trekkersrol' in de regio in te nemen. Zo kunt u samen met de gemeenten en belangenverenigingen in uw verzorgingsgebied een inspanning leveren om het vaarwegbeheer in goede staat te gaan ontvangen van de provincie. Wij roepen u dan ook op om samen te werken aan water. Hierbij geldt: 'Droge voeten, Schoon en Beleefbaar Water'.

Reactie Rijnland en aanpassing(en) in WBP5

De gemeenten Alphen aan den Rijn, Kaag en Braassem en Nieuwkoop hebben allen dezelfde zienswijze ingediend. De Rijnlandse reactie op deze zienswijzen en de daaropvolgende aanpassingen in het WBP5 zijn weergegeven in hoofdstuk 4 van deze nota van beantwoording.

7. LTO-noord, 15.101471

Zienswijze(n):

Met veel interesse hebben het Provinciaal Bestuur van LTO Noord Zuid-Holland en de inliggende LTO Noord-afdelingen kennisgenomen van het Waterbeheerplan 5, dat het hoogheemraadschap van Rijnland ter inzage heeft gelegd. Graag geven wij middels deze inspraakreactie onze visie en aandachtspunten weer met betrekking tot het waterbeheerplan.

Water en landbouw zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Een agrariër is voor zijn bedrijfsresultaten sterk gebaat bij een goed werkend watersysteem van voldoende kwaliteit en ook andersom levert hij een wezenlijke bijdrage aan berging van afvloeiend regenwater tijdens piekbelasting van het watersysteem en via onderhoud en beheer van de vele watergangen grenzend aan percelen. Om die reden is LTO Noord verheugd met het speerpunt van het coalitieakkoord 'Samen werken aan water'. Graag zetten we ons in om onze doelen te verenigen in bijvoorbeeld DAW, maar ook nauwe betrokkenheid bij baggerbeleid, optimalisatie van het watersysteem, het voorkomen van wateroverlast en het voorzieningenniveau. Middels de combinatie van hydrologische kennis, beschikbaar binnen het hoogheemraadschap, en gebiedskennis van agrariërs geloven wij dat knelpunten doelmatig gedefinieerd, ook opgelost kunnen worden. Zodoende zou LTO Noord graag op regelmatige basis in overleg willen treden met het hoogheemraadschap en zijn onze leden bereid hun werkwijze toe te lichten en bedrijven te laten zien bij werkbezoeken van bijvoorbeeld VV-leden.

Paragraaf 2.3

Binnen de kaders en afspraken van de Europese Unie, het Rijk en de provincies wordt er onder andere gewerkt aan een reductie van CO₂-uitstoot in 2020 volgens het klimaatakkoord. LTO Noord vraagt bij dit onderdeel specifieke aandacht voor uitrol van onderwaterdrainage in veengebieden. Deze maatregel gaat effectief bodemdaling tegen en kan duidelijk een significante bijdrage leveren aan emissiereductie.

Paragraaf 3.4 en 3.5

Hoogheemraadschap van Rijnland geeft aan nauw samen te werken met de omgeving in paragraaf 3.4. LTO Noord vraagt expliciet aandacht voor communicatie. Veiligheid is van groot belang, besef en afweging zijn belangrijk om de juiste beslissing te nemen. Dit aspect zou nog meer aandacht mogen krijgen. Bij agrariërs zijn veel keringen in gebruik; goed overleg over hetgeen aan keringen moet gebeuren is daarmee van groot belang. In paragraaf 3.5 wordt aangegeven dat naar partners wordt gezocht voor een pilot. Indien agrariërs in deze pilot belanghebbenden zijn, gaan wij hiervoor graag het gesprek aan.

Paragraaf 4.4 en 4.5

LTO Noord ziet met belangstelling uit naar evaluatie en actualisatie van het baggerbeleid; het belang van baggeren is groot en de kosten zijn hoog. Innovatie in de techniek en goed omgaan met flora en fauna verdient stevige aandacht. LTO Noord dringt erop aan om deze actualisatie in 2016 te realiseren in plaats van de gehele eerste helft van de planperiode hiervoor te gebruiken.

LTO Noord benadrukt de zorgen die er leven omtrent het afkalven van taluds na baggeren. Momenteel ontbreekt de verplichting nieuw aangelegde watergangen te schoeien. Dat zou, net als voorheen, weer ingevoerd moeten worden om tegendruk te geven aan slootkanten en afkalven tegen te gaan. Nieuwe methoden als de baggerspuit verdienen hier ook aandacht.

LTO Noord is benieuwd naar de ontwikkelingen bij het beleid omtrent peilafwijkingen (onderbemalingen). LTO Noord ziet een toenemende behoefte aan maatwerk vanuit het oogpunt van faciliteren van functies, kosten-beheersing en optimalisatie van het waterbeheer. Het 'Groot en robuust'-principe zou losgelaten moeten worden aangezien de negatieve effecten hiervan zich reeds aftekenen. Een belangrijk aandachtspunt is het verschil in maaiveldhoogte op veel percelen. LTO Noord verzoekt het hoogheemraadschap om ook dit onderwerp aan te haken bij actualisatie van het peilbeheer in 2016.

In toenemende mate zijn er wensen om water (en keringen en oevers) te ontwikkelen ten behoeve van recreatie. LTO Noord ondersteunt dit waar dit mogelijk is. Voorwaarden zijn dat het geen overlast veroorzaakt voor de omgeving en het uitgevoerd kan worden via de weg van koppeling van werk met werk. Separate

investeringen en blijvende onderhouds- en beheerskosten horen echter niet bij de kerntaken van het hoogheemraadschap van Rijnland. Gepaste terughoudendheid is hier dus op zijn plaats. Specifiek vraagt LTO Noord aandacht voor de risico's van beschadiging van oevers en beschoeiingen door golfslag en aanmeren. Goede monitoring en toezicht, en duidelijkheid met betrekking tot eventuele preventie- en herstelkosten zijn gewenst.

Paragraaf 4.7

LTO Noord vraagt nadrukkelijk aandacht voor de toenemende problematiek van verzilting; de schaderisico's voor onze teelten zijn evident. LTO Noord ondersteunt daarom van harte de inzet op de extra toevoermogelijkheden van zoet water en wil zich graag inspannen om zorgvuldig om te gaan met het beschikbare zoete water en hopen dat ook te zien van andere gebruikers en belanghebbenden. Het instrument 'voorzieningsniveau' wordt momenteel uitgerold, graag zoeken wij op dit punt samenwerking en afstemming. Waar mogelijk kunnen DAW-projecten volgen op uitvoering van het voorzieningsniveau.

In de 5e alinea van paragraaf 4.7 wordt benoemd dat bestrijding van verzilting en kwel in specifieke gebieden aanleiding kan geven tot beperking voor functies, zoals de landbouw, en mogelijk zelfs aanpassing of verplaatsing van functies. LTO Noord wijst op de afwijking van dit standpunt van de beleidsstrategie 'peil volgt functie'. De inzet van het hoogheemraadschap zou te allen tijden moeten zijn om te blijven voorzien in voldoende zoet water. Opschaling van de KWA is hier een goed voorbeeld van, maar ook het slim doorspoelen van polders. Het hoogheemraadschap van Rijnland heeft de Zoetwaterprijs 2015 ontvangen voor haar inzet in de pilot voorzieningsniveau Haarlemmermeer. Doel was tijdig in te spelen op veranderingen en het op peil houden van de watervoorziening. Bovenal is gebleken dat er nog optimalisatiemogelijkheden zijn. LTO Noord wil benadrukken dat verplaatsing en aanpassing van teelten zodoende niet aan de orde is in de komende planperiode.

Paragraaf 5.3

Het afleiden van kwaliteitsdoelen voor zogenoemde kleine wateren staat volgens paragraaf 5.3 de komende planperiode op de agenda. Normering van kavelsloten is met grote onzekerheden omgeven, omdat de KRW uitgaat van behoud van bestaande functies en geen rekening houdt met wijzigingen van functies. Normering van kavelsloten is echter in veel sterkere mate afhankelijk van de teelt, ontwatering en drainage van omliggende percelen. Het maakt verschil wat er wordt geteeld, hoe een perceel is ontwaterd en of een perceel is gedraineerd. Hier zou met de normstelling rekening mee gehouden moeten worden. Daarbij moet opgemerkt worden dat door het voorkomen van hoge fluctuaties in neerslagpatronen, geen eenduidig beeld verkregen wordt van de waterkwaliteit in kavelsloten. Bij monitoring dient men dit mee te nemen.

Helaas constateert LTO Noord dat Rijnland een 'alleingang' maakt bij deze afleiding. Niet alleen is de juridische basis hiervoor verre van duidelijk, ook kan het leiden tot zeer onduidelijke situaties voor ondernemers die met hun bedrijven in beheersgebieden van diverse waterschappen vallen. LTO Noord verzoekt het hoogheemraadschap aansluiting te zoeken bij andere waterschappen en daarnaast ook de focus te houden op KRW-lichamen. LTO Noord is voorstander van de inzet van KRW-maatregelen waarvan het effect is aangetoond, ingezet op meerdere waterlichamen. Dit heeft de voorkeur boven de huidige voorgestelde aanpak in een beperkt aantal waterlichamen met een groot scala aan maatregelen waarvan het effect niet bewezen kansrijk is (paragraaf 5.6).

In paragraaf 5.3 wordt ook gesteld dat kennisontwikkeling bijdraagt aan het behalen van de doelen voor schoon en gezond water. LTO Noord verzoekt hierbij aansluiting te zoeken bij de kennis van agrariërs over bodem en grondbewerking, welke een significante invloed hebben op de kwaliteit van het oppervlaktewater.

Paragraaf 5.4

LTO Noord hoopt dat de discussie over het mogelijk op afstand zetten van de zuiveringen voortvarend wordt opgepakt. Het vorige bestuur heeft dit 'klaargezet' voor het huidige bestuur, maar inmiddels is er ruim ¾ jaar voorbij zonder merkbare stappen in dit dossier. Belangrijk is dat ook het effluent van de zuiveringen voldoet aan de waterkwaliteitsnormen en dat 'nieuwe stoffen' worden verwijderd. Opvallend is dat voor lozingen vanuit zuiveringsinstallaties gerekend wordt vanuit draagkracht van het systeem (subparagraaf 'We verminderen de emissies uit waterketen..', punt 1) terwijl niet duidelijk is wat dat betekent voor het voldoen

aan waterkwaliteits-normen. LTO Noord verzoekt het hoogheemraadschap aandacht te schenken aan deze normen en de tekst aan te passen. Daarnaast vraagt LTO Noord in het bijzonder aandacht voor overleg met de perceelegeigenaren waar aanleg van persleidingen is voorzien indien de concentratie van zuiveringsinstallaties vordert.

Een samenwerkingsverband dat tot op heden reeds haar vruchten heeft afgeworpen is Deltaplan Agrarisch Waterbeheer, in paragraaf 5.4 benoemd. LTO Noord is blij met de initiatieven die bij Rijnland al navolging hebben gekregen, zoals DAW Boskoop en DAW Haarlemmermeer, en de wens van het hoogheemraadschap om waar mogelijk aan te sluiten bij andere DAW-initiatieven. Om dit te faciliteren heeft het kabinet financiële middelen van het GLB ondergebracht in POP. LTO Noord verzoekt het hoogheemraadschap van Rijnland te streven naar maximale benutting van kansen die POP3 kan bieden en nauw aansluiting te zoeken bij de provincie voor een goede afstemming van middelen en doelen.

Paragraaf 5.6

In paragraaf 5.6 wordt de verwachting geuit in 2027 een goede toestand te bereiken en in het geval dit niet gehaald dreigt te worden, er aanvullende maatregelen nodig zijn.

LTO Noord wijst op de mogelijkheden voor doelverlaging in de KRW. Zo staat in KRW artikel 4.3 de mogelijkheid tot aanpassing van het 'goed ecologisch potentieel' (GEP) beschreven. Indien metingen bij de doelberekening in 2009 niet goed waren, er nieuwe inzichten over maatregeleffecten bekend zijn en/of natuurlijke achtergrond-belasting redenen geven voor herziening, kunnen waterbeheerders een technische exercitie uitvoeren die leidt tot betere doelen. Waterbeheerders mogen herijken in deze situatie binnen de richtlijnen van de KRW zonder uitgebreide verantwoording af te leggen.

KRW artikel 4.5 biedt de mogelijkheid tot doelverlaging van de KRW indien uitvoering van maatregelen leidt tot onaanvaardbaar hoge kosten, schade aan functies of een prioritering van functies plaats moet vinden. De keuze kan dan gemaakt worden voor een verminderde ambitie voor de KRW. Als hiertoe besloten wordt zullen waterbeheerders de doelen naar beneden bij moeten stellen na een uitgebreide verantwoordingsprocedure richting de Europese commissie. In de periode van 2016 tot 2018 zal op basis van verzamelde feiten worden bevestigd in hoeverre aanpassing van de KRW-doelen nodig is, waarna herijking in 2021 zou kunnen plaatsvinden.

LTO Noord verzoekt het hoogheemraadschap deze mogelijkheden te benutten om niet-realistische doelen te verlagen. Van nature komen er nutriënten in waterlichamen voor onder invloed van o.a. veenoxidatie, historische belasting, flora en fauna. Welke belasting door de agrarische sector wordt veroorzaakt en welke belasting vermijdbaar is, is veelal nog onbekend. LTO Noord verzoekt het hoogheemraadschap van Rijnland deze vermijdbare emissies inzichtelijk te maken en de doelen realistisch te stellen. Daarnaast verzoekt LTO Noord het hoogheemraadschap paragraaf 5.6 aan te passen en toe te voegen dat als uit monitoring blijkt dat het behalen van een goede toestand in 2027 niet haalbaar is, in te zetten op aanpassing van het GEP en/of doelverlaging tijdens het herijkingsmoment in 2021. Tevens ondersteunt LTO Noord de lobby om bij KRW-beoordelingen het 'one out, all out' principe los te laten (paragraaf 5.3, box 'Hoe beoordeelt de KRW?'). Dit principe doet geenszins recht aan de gedane inspanningen en behaalde resultaten.

Daarnaast wordt in paragraaf 5.6 'Park 21' als 'nieuw water' genoemd. Gezien de plannen zich nog in een pril stadium bevinden, verzoekt LTO Noord Park 21 te schrappen uit deze alinea, aangezien er nog geen besluiten zijn genomen over de definitieve plannen en uitvoering. LTO Noord maakt zich zorgen over de effecten op grondwater voor de aanliggende agrarische percelen door de geplande hoogteverschillen behorende bij het plan. Graag wil LTO Noord nauw betrokken blijven bij ontwikkelingen omtrent Park 21.

Hoofdstuk 7

LTO Noord is blij met de aandacht voor kostenbeheersing en gematigde tariefontwikkelingen, beschreven in hoofdstuk 7. Het streven dient erop gericht te zijn om ook in de laatste twee jaar van de komende planperiode (na afloop van de huidige bestuursperiode) de kosten met maximaal het inflatieniveau te laten stijgen. Nu zijn stijgingen van 2,6% in 2020 en 3% in 2021 voorzien. LTO Noord geeft deze uitdaging graag mee aan dit bestuur.

Wij zijn graag bereid deze brief mondeling toe te lichten.

Reactie Rijnland:

Hartelijk dank voor uw reactie. U vraagt hierin aandacht voor een aantal zaken ten aanzien van bodemdaling, onderhoud en de waterkwaliteit. Ook denkt u mee over de wijze waarop Rijnland zijn taken samen met de omgeving nog beter kan uitvoeren. Uit uw reactie blijkt een grote betrokkenheid bij het realiseren van droge voeten en schoon water. We gaan graag nader in op de door u aangedragen aandachtspunten:

Bodemdaling

Rijnland deelt de ambities van het klimaatakkoord omtrent de reductie van de emissie van CO₂ en andere broeikasgassen. De oxidatie van veen in het veenweidegebied draagt 2 tot 3 % bij aan de totale nationale CO₂-emissie. Maar ook methaan vanuit de veenweidesloten en het vee heeft een belangrijke bijdrage aan de broeikasgassen. De CO₂-ambitie in het veenweidegebied vergt een geïntegreerde aanpak waarbij zowel landgebruik als waterbeheer van belang is. Bij het waterbeheer deelt Rijnland de positieve verwachtingen van LTO over onderwaterdrainage. Deze kunnen de grondwaterstanden effectief beïnvloeden en zowel veenoxidatie remmen in droge perioden als draagkracht bevorderen in natte perioden. Rijnland heeft de extra watervraag door onderwaterdrainages in droge perioden ook meegenomen bij de afweging om de aanvoercapaciteit van de KWA te vergroten.

Rijnland wil graag met alle stakeholders waaronder LTO, veenweideinnovatiecentrum (VIC) en provincies, werken aan het grootschalig uitrollen van onderwaterdrainages. De tegenvallende ervaringen met de provinciale subsidieregelingen voor onderwaterdrainages in de afgelopen jaren hebben geleerd dat onderling begrip voor elkaars belangen cruciaal is. Rijnland is bereid om zich de komende WBP-periode met LTO en andere stakeholders in te zetten voor verdere reductie van de CO₂-emissie en de inzet van onderwaterdrainages.

Veiligheid

U merkt terecht op dat er veel regionale keringen in gebruik en eigendom zijn bij agrariërs. Goed overleg met alle belanghebbenden over hoe keringen beheerd en onderhouden moeten worden is daarbij essentieel en dan ook uitgangspunt van onze (communicatie)aanpak.

Vanuit de landelijke ontwikkelingen binnen het Deltaprogramma zijn voor de primaire keringen nieuwe risicogebonden normen opgesteld. Voor de regionale keringen is deze benadering nog niet uitgewerkt. Rijnland zal daarvoor deelnemen aan het landelijk breed overleg voor regionale keringen onder penvoerderschap van de STOWA. Rijnland streeft daarbij naar de uitvoering van een pilot, waarbij alle belanghebbenden worden betrokken. Als binnen een pilotgebied ook agrarische belangen vallen, wordt u hierbij vanzelfsprekend betrokken. De verwachting is dat er binnen het beheergebied van Rijnland gefocust wordt op randstedelijke economische ontwikkelingen en in het beheergebied van de collega-waterschappen op agrarische ontwikkelingen.

Peilafwijkingen

Rijnland erkent de behoefte aan maatwerk voor een duurzaam en doelmatig waterbeheer in het gedifferentieerde beheergebied. Een generiek uitgangspunt als 'groot en robuust' wordt derhalve niet gehanteerd. Bij het maatwerkbeheer kunnen peilafwijkingen in privaat beheer voor een individueel belang, een zinvolle bijdrage geven mits het niet leidt tot onacceptabele afwenteling of negatieve gevolgen voor de duurzaamheid. De erkenning van de rol van peilafwijkingen in het waterbeheer is ook aanleiding geweest om het instrument mee te nemen in de deregulering. Dit is doorgevoerd in de keur die in 2015 van kracht is geworden. Zowel voor hoogwatervoorzieningen als onderbemaling zijn daar dereguleringsstappen doorgevoerd.

Het is Rijnland ook bekend dat vanuit de sector het gevoel heerst dat er aanleiding is om nogmaals naar het beleid te kijken. Dit is ook opgenomen in het coalitieakkoord van Rijnland. Zoals in het WBP5 in paragraaf 4.4 (3^e alinea) staat weergegeven wordt deze evaluatie in de eerste helft van de planperiode uitgevoerd. Hierbij worden de stakeholders (onder andere LTO) betrokken.

Verziltig

Rijnland waardeert de steun vanuit LTO aan het beleid voor de beheersing van de externe verziltingsrisico's. Dat gaat zowel over het borgen van de aanvoerroutes, zoals de KWA met financiering uit het (rijks)Deltafonds, als

de inzet op beperking en compensatie van de gevolgen van ontwikkelingen zoals de verdieping Nieuwe Waterweg, zeesluis IJmuiden en zout Volkerak Zoommeer.

Terecht wijst LTO op de wettelijke plicht van de regionale waterbeheerder om het waterbeheer af te stemmen op de maatschappelijke functies (Waterwet art 2.1). Vanuit de publieke rol is het van belang daarbij ook de doelmatigheid en duurzaamheid van het beheer in het oog te houden. Daarom is de inzet van Rijnland om in gebieden waar de verwachting is dat het beheer (op termijn) niet tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten kan worden gevoerd met provincie, gemeente en sectoren in overleg te gaan. Een dergelijk gezamenlijk traject kan eventueel leiden tot adaptatie of wellicht op termijn tot transitie van de functie of teelt. Vanzelfsprekend is daarvoor een zorgvuldig gezamenlijk traject nodig. Conform de taak bedient Rijnland de wettelijke functies. Zodra een functie wijzigt, past Rijnland het beheer hierop aan.

Baggeren

In 2016 wordt het baggerbeleid geactualiseerd. In deze actualisatie wordt ook de wijze van baggeren meegenomen. Daarbij is uiteraard aandacht voor nieuwe (innovatieve) ontwikkelingen en de ecologie (Flora- en Faunawet).

Het al dan niet toepassen van beschoeiingen bij de aanleg van nieuwe watergangen is een onderwerp dat per geval bekeken dient te worden.

Recreatief medegebruik

Zoals u ook al aangeeft is recreatief medegebruik geen kerntaak van Rijnland. Wel heeft het leveren van een bijdrage aan het creëren van extra kansen voor recreatie voor ons een duidelijke meerwaarde, waarbij werk met werk maken en het benutten van meekoppelkansen voorop staat.

De risico's van varen en aanmeren voor de oevers en beschoeiingen zijn ook een aandachtspunt van Rijnland. Van belang daarvoor is dat het vaarweg- en nautische beheer van de vaarwegen, in onderling overleg met alle betrokken, goed geregeld is. Zie hiervoor ook de tekstuele aanpassingen zoals deze in hoofdstuk 4 van deze nota van beantwoording bij het onderdeel vaarwegbeheer zijn weergegeven.

Waterkwaliteitsdoelen kleine wateren

Rijnland trekt bij de doelaflleiding voor de kleine wateren nauw op met de partijen van het KRW-deelstroomgebied Rijn-west. Dat zijn onder meer acht waterschappen en vier provincies. Bovendien maken we bij de doelaflleiding gebruik van methodieken die onder meer door de STOWA worden aangereikt.

Het afleiden van doelen voor kleine wateren is ingewikkeld. U geeft terecht aan dat er met vele factoren rekening gehouden moet worden. Rijnland werkt bij de doelaflleiding daarom getrapt. In een aantal inspiratiegebieden wordt ervaring opgedaan met het afleiden van doelen. Dit zal in nauwe samenspraak met de omgeving plaatsvinden. Op basis van de resultaten van de inspiratiegebieden worden vervolgens voor alle kleine wateren doelen afgeleid.

Ten aanzien van de uitvoering van maatregelen in de KRW-waterlichamen kiest Rijnland er voor om de strategie uit de eerste uitvoeringsperiode te handhaven. Die bestaat eruit om in een selectie van wateren ("geprioriteerde wateren") aan de slag te gaan en daarmee de aandacht te focussen. Door deze focus kan samen met gebiedspartijen een krachtig en integraal plan uitgevoerd worden wat tot zichtbare resultaten leidt omdat alle noodzakelijke maatregelen worden getroffen. Bovendien wordt een gebied maar een beperkte tijd verstoord. Deze strategie heeft de voorkeur boven het uitvoeren van enkele maatregelen in alle wateren.

Waterketen

Zoals u aangeeft heeft het vorige bestuur het dossier 'organisatie van het zuiveringsbeheer' voorbereid voor het nieuwe bestuur. Op basis hiervan is het nieuwe bestuur inmiddels gestart met het vervolg daarop. Dit leidt naar verwachting de eerste helft van de planperiode tot een bestuurlijk besluit.

Naar aanleiding van uw opmerking over de lozingen vanuit zuiveringsinstallaties zullen we de tekst iets aanpassen/verduidelijken. Het gaat er daarbij om dat de draagkracht van het watersysteem wordt vertaald in waterkwaliteitsnormen. De zuiveringsinstallaties moeten hier vervolgens aan voldoen.

Daarnaast vraagt u aandacht voor overleg met perceeleigenaren waar aanleg van persleidingen zijn voorzien. Tijdig en goed overleg met de perceelseigenaren bij voorziene aanleg van persleidingen, is natuurlijk essentieel en maakt dan ook onderdeel uit van onze basisaanpak. De laatste jaren is dat overlegproces geoptimaliseerd, mede op basis van opgedane ervaringen.

Benutting POP3

Rijnland deelt de mening van LTO over de benutting van POP3 voor de financiering van DAW-initiatieven. Rijnland heeft in het KRW-programma gelden gereserveerd voor cofinanciering. POP3 wordt gecoordineerd door de provincies. Rijnland is met de provincies over POP3 in gesprek en hoopt dat in 2016 de eerste regelingen voor financiering worden opengesteld. We verwachten dat LTO met voldoende initiatieven komt om deze gelden vervolgens in te kunnen zetten voor het verbeteren van de waterkwaliteit en ecologie.

Doelen KRW

Rijnland is op de hoogte van de mogelijkheden om doelen aan te passen. Een doelcorrectie op achtergrondemissies is de afgelopen planperiode in een paar wateren gerealiseerd. Dit waren wateren waar achtergrondemissies duidelijk een rol spelen, zoals de Haarlemmermeerpolder. Bovendien zijn in veel wateren de doelen in de afgelopen planperiode geactualiseerd op basis van nieuwe inzichten en methodieken. Ervaringen van buurwaterschappen laten zien dat de doelcorrectie op basis van achtergrondemissies voor veel wateren arbeidsintensief, ingewikkeld en kostbaar is. We streven er naar om, in nauwe samenwerking met de partijen van deelstroomgebied Rijn-west, in deze planperiode voor alle wateren de achtergrondemissies in de doelen te verdisconteren. Naar verwachting leidt dit overigens bij lang niet alle wateren tot een aanpassing van de doelen.

Een doelverlaging op basis van economische gronden is alleen mogelijk als veroorzakers van de watervervuiling kunnen laten zien dat al het mogelijke is gedaan om emissies te beperken. Rijnland ziet daarom het in beeld brengen van vermijdbare verliezen als een opgave van de agrarische sector. Vermijdbare verliezen hangen nauw samen met de agrarische bedrijfsvoering.

Rijnland deelt de mening van LTO dat “one out, all out” een te negatief beeld schets van de verbetering van de waterkwaliteit. In onze rapportages worden daarom ook de ontwikkelingen van de afzonderlijke kwaliteitselementen zichtbaar gemaakt.

Nieuwe ontwikkelingen die leiden tot wateren van een aanzienlijke omvang vallen onder de KRW. In potentie is Park21 er daar één van. Het noemen van Park21 als potentieel waterlichaam staat los van de discussie over het al-dan-niet realiseren hiervan.

Tariefontwikkeling

We streven ook de laatste twee jaar van de planperiode naar een gematigde tariefontwikkeling van 2%.

Aanpassing(en) in WBP5:

De zienswijzen ten aanzien van bodemdaling, waterketen en doelen KRW, leiden tot tekstuele aanpassingen.

Paragraaf 4.4, 4e alinea, is als volgt gewijzigd (de toegevoegde tekst is onderstreept).

Speciale aandacht verdient de bodemdaling die in grote delen van het gebied – met name in het veenweide gebied en historische steden zoals Gouda – optreedt. Het gaat daarbij ook om de oxidatie van veen, dat bijdraagt aan de uitstoot van broeikasgassen.

Paragraaf 5.4, 2e alinea, is als volgt gewijzigd (onderstreept de gewijzigde tekst).

We verminderen de emissies uit de waterketen...

Hiervoor richten we ons in de planperiode op twee maatregelen:

- 1. De lozingen van Rijnlands afvalwaterzuiveringsinstallaties moeten gaan voldoen aan normen die zijn afgestemd op de draagkracht van het watersysteem waarop wordt geloosd. Dat geldt ook voor buitenwater. Het betreft vooral de lozing van nutriënten. Zo verbeteren we de waterkwaliteit. Eisen leggen we in voorschriften vast. En we zorgen er voor dat we aan die voorschriften voldoen.*

Paragraaf 5.6, het volgende wordt toegevoegd

We kijken kritisch naar de KRW-doelstellingen

In de aanloop naar de tweede uitvoeringsperiode van de KRW herzagen we de KRW-doelen op basis van de nieuwste inzichten en methodieken. In enkele gebieden met een evident hoge achtergrondemissie (Haarlemmermeer) verwerkten we die in de doelen. Dat doen we in de aanloop op de derde planperiode opnieuw. Tevens vormen we samen met de partijen van KRW-deelstroomgebied Rijn-west een beeld van de achtergrondemissies en verwerken deze waar nodig in de doelstellingen.

8. Waterrecreatie Nederland, 15.101048

Zienswijze(n):

Met deze brief geven wij onze zienswijze op het concept-Waterbeheerplan 5 (WBP5). Onderstaande punten hebben wij tevens ingebracht tijdens de inspraakbijeenkomst 'Waardevol Water' op 18 november in de Stadsgehoorzaal in Leiden.

Recreatief medegebruik

In het concept WBP5 verwoordt u in hoofdstuk 1 uw ambities met betrekking tot het waterbeheer in de periode 2016-2021. De ambities zijn in lijn met en in aanvulling op het coalitieakkoord 2015-2019. Hierin stelt u: *'Samen werken aan water staat centraal. Zodat we nu en in de toekomst in dit unieke deel van Nederland onder zeeniveau kunnen wonen, werken en recreëren. Water is een maatschappelijke opgave, en Rijnland wil samen met haar omgeving werken aan duurzaam en efficiënt waterbeheer tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten'*. De vertaling van deze ambities voor het recreatieve en toeristische medegebruik wordt ons inziens onvoldoende beschreven en ingevuld in het WBP5. Graag zien wij een actievere rol van het hoogheemraadschap om invulling te geven aan de geformuleerde maatschappelijke opgave. We gaan hierover graag het gesprek aan.

Vaarwegbeheer

In het hoofdstuk 'voldoende water' benoemt u uw taken met betrekking tot het vaarwegbeheer. Het hoogheemraadschap beperkt zich hiermee tot de door provincies aangewezen recreatieve BRTN-vaarwegen. Voor alle overige vaarwegen is het aan gemeenten zelf om het vaarwegbeheer te regelen. Een goed functionerend BRTN-vaarwegennetwerk is één van de speerpunten van Waterrecreatie Nederland. Wij zijn erkentelijk voor uw rol als vaarwegbeheerder voor deze vaarwegen in Rijnland. Wij spreken wel onze zorgen uit voor het onderliggende vaarwegennetwerk. Voor grote delen van dit netwerk ontbreekt het momenteel aan een deugdelijk vaarwegbeheer. Dit maakt het volledige vaarwegennetwerk kwetsbaar. Het BRTNvaarwegennetwerk is immers ook afhankelijk van het onderliggende netwerk. Een gedegen invulling van het vaarwegbeheer voor deze vaarwegen, als resultaat van samenwerking met gemeenten en overige stakeholders, past bij de geformuleerde ambities uit het coalitieakkoord. Hierbij blijft het bestaande vaarwegennetwerk behouden ('houden wat je hebt') en wordt er ruimte geboden voor initiatieven ter verbetering van het vaarwegennetwerk.

We kijken er naar uit hoe u het recreatieve medegebruik van de waterwegen in uw beheergebied een plek te geven in uw beleid. Waterrecreatie Nederland denkt daarbij graag met u mee.

Reactie Rijnland:

Hartelijk dank voor uw reactie waarin u aangeeft graag mee te denken over het recreatief medegebruik van de waterwegen in het Rijnlandse beheergebied. Uit uw reactie blijkt een grote betrokkenheid bij het realiseren van droge voeten en schoon water.

Rijnland onderkent het belang van het vaarwegbeheer en het recreatief medegebruik. Samen met u zijn ook wij van mening dat met name het onderliggende (lokale) vaarwegennetwerk te kwetsbaar is en beter geborgd moet worden. Het goed beheren en verder ontwikkelen van deze vaarwegen is belangrijk voor de recreanten, gebruikers, de watersportsector, de provincies en de gemeenten (oa. vestigingsklimaat). Alle betrokken partijen hebben hierin eigen taken en verantwoordelijkheden. Samenwerking is daarbij essentieel. Als beheerder van het watersysteem wil Rijnland hierin een verbindende rol spelen. Graag maken we daarbij gebruik van uw kennis.

Inmiddels zijn eind vorig jaar vanuit de provincies Noord- en Zuid-Holland initiatieven gestart voor het verder ontwikkelen van het regionale vaarwegennetwerk.

Aanpassing(en) in WBP5:

Om het belang van vaarwegbeheer en recreatief medegebruik in WBP5 te benadrukken worden een aantal aanpassingen doorgevoerd. Zie daarvoor de aangepaste teksten in hoofdstuk 4 van deze nota van beantwoording.

9. Gemeente Nieuwkoop, 15.101063

Zienswijze(n):

Middels deze brief geven wij onze zienswijze op het concept-Waterbeheerplan 5 (WBP 5). Wij onderschrijven de zienswijze zoals die beschreven is in de brief van de gemeente Kaag en Braassem met betrekking tot de geformuleerde ambities als het gaat om het beleven van het water door recreatief medegebruik. Wij verzoeken u een meer actievere (trekkers)rol in te nemen.

Reactie Rijnland en aanpassing(en) in WBP5

De gemeenten Alphen aan den Rijn, Kaag en Braassem en Nieuwkoop hebben allen dezelfde zienswijze ingediend. De Rijnlandse reactie op deze zienswijzen en de daaropvolgende aanpassingen in het WBP5 zijn weergegeven in hoofdstuk 4 van deze nota van beantwoording.

10. Gemeente Haarlemmermeer, 16.002599

Zienswijze(n):

Wij hebben kennis genomen van het Ontwerp Waterbeheerplan 5. Het hoogheemraadschap geeft hierin duidelijk aan wat de belangrijkste thema's zijn voor de komende 5 jaar. Naar aanleiding van de verschillende thema's willen wij hieronder inspreken.

1. Samenwerking en watergovernance:

Gemeente Haarlemmermeer vindt samenwerking en participatie in het kader van de waterproblematiek erg belangrijk. Dit vind o.a. zijn beslag in de Strategische Samenwerkingsagenda Haarlemmermeer-Rijnland 2015-2030, waarin het hoogheemraadschap en gemeente hun gezamenlijk ambitie hebben verwoord. In het ontwerp waterbeheerplan wordt ook duidelijk aangegeven dat gezamenlijke plannen belangrijk zijn voor het hoogheemraadschap. Daarnaast heeft Haarlemmermeer in het voortraject meegedacht in verschillende bijeenkomsten, o.a. bestuurlijk door wethouder Nederstigt, en door ambtelijk bij te dragen aan de bouwstenen nota, voorafgaand aan het ontwerp Waterbeheerplan 5.

De gemeente vindt het van belang om op strategisch niveau met het Hoogheemraadschap te overleggen om plannen op elkaar af te stemmen. Verder wil de gemeente benadrukken dat met name ook samenwerken in de praktijk een belangrijk punt is: - In het kader van de wateroverlast en klimaatproblematiek betekent dit dat Rijnland ontwikkelingen nog meer gezamenlijk kan oppakken en niet autonoom besluiten neemt waar andere partijen van afhankelijk zijn. Dit speelt o.a. ten aanzien van de sluiting van RWZI's.

- Voor waterbeheer geldt dit met name voor baggeren. Als ontvangstplichtige moet de gemeente hiermee rekening houden in de begroting. Dit betekent dat de planning goed afgestemd moet zijn met de gemeente.

2. Integraal watersysteem en integraal werken

Het Waterbeheerplan 5 geeft aan dat het watersysteem als integraal systeem wordt gezien. Dit staat ook in de Strategische Samenwerkingsagenda. Het oppervlaktewater-, grondwater- en afvalwatersysteem zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Deze integrale benadering is erg belangrijk in het oplossen van wateroverlast in stedelijk gebied. Het stedelijk water/rioleringssysteem (gemeente) moet namelijk, goed aansluiten op het landelijk systeem (Rijnland) dat het moet afvoeren. De systemen goed op elkaar laten aansluiten is van essentieel belang. Een voorbeeld hiervan is de problematiek in Zwanenburg.

3. Duurzaamheid

Duurzaamheid wordt in het waterbeheerplan uitgelegd als besparing van energie. Echter de betekenis van duurzaam waterbeheer komt niet aan de orde. Dit is gebruik maken van het water in het gebied waar het terecht komt, de kwaliteit en kracht van het water en water meer de ruimte geven zodat er minder wateroverlast is, maar water wel zoveel mogelijk vastgehouden kan worden. Dit is de manier waarop we willen werken. Daarnaast kan een duurzame oplossing van tekort aan zoet water bijv. zijn om lokaal gebieden te laten verzilten. Dit wordt heel kort aangestipt in het waterbeheerplan, maar is wel een oplossing om te bespreken. Een concreet punt van duurzaamheid en afvalwater is riothermie. Er is warmte beschikbaar in diverse afvoerleidingen. Het probleem nu is echter nog de afname. Wie kan en wil het afnemen? Vanuit de Strategische Samenwerkingsagenda hebben we hiervoor een onderzoek opgestart.

4. Voldoende water

Verziltting is een belangrijk aandachtspunt in Haarlemmermeer. Één van de maatregelen om een tekort aan zoet water op te lossen is het instellen van flexibel peilbeheer in de polder. Belangrijk is dat het hoogheemraadschap aangeeft hoe groot het probleem is en om hoeveel water het gaat. Dit is om het belang van de maatregelen die bewoners, agrariërs en bedrijven moeten nemen duidelijk te maken.

5. Ecologie

In Haarlemmermeer is de tendens om natuur meer de ruimte te geven. De beleving is daarbij belangrijk. Natuurvriendelijke oevers zijn daarbij van betekenis. Deze zijn echter ook van belang voor de ecologie en de ecologische hoofdstructuur en de ecologische waterkwaliteit. Gemeente en Rijnland zijn hierover in overleg. Ook bewoners kunnen hier een belangrijke rol in spelen. Het waterbeheerplan is nu nog een formele vastlegging van afspraken en intenties, maar biedt in de toekomst mogelijk ook ruimte om nieuwe vormen van

beheer in te voeren, waarbij de rol van de bewoner steeds groter kan worden. De eindverantwoordelijkheid voor veiligheid en gezondheid blijft uiteraard wel bij het hoogheemraadschap liggen. Als gemeente willen we hierover graag in overleg om samen toe te werken naar de participerende maatschappij.

Reactie Rijnland:

Hartelijk dank voor uw reactie waarin u aandacht vraagt voor een aantal zaken en meedenkt over de wijze waarop Rijnland haar taken samen met de omgeving nog beter kan uitvoeren. Uit uw reactie blijkt een grote betrokkenheid bij het realiseren van droge voeten en schoon water. We gaan graag nader in op de door u aangedragen aandachtspunten:

Samenwerking en governance

De onderwerpen die u aandraagt herkennen wij en sluiten goed aan bij de in WBP5 verwoorde ambities ten aanzien van samenwerken en water verbinden aan de maatschappelijke opgaven (hoofdstuk 1). Essentieel daarbij is dat de omgeving nauw en vroeg betrokken wordt bij de diverse ontwikkelingen (van beleidsvoorbereiding tot en met de uitvoering/praktijk), zodat belangen, verantwoordelijkheden en projecten goed op elkaar worden afgestemd. De gezamenlijk opgestelde Strategische Samenwerkingsagenda en de hieruit vloeiende afstemmingsoverleggen en gebiedsprocessen in de Haarlemmermeerpolder zijn daarvan een goed voorbeeld. Hierin worden reeds de door u aangedragen onderwerpen door Rijnland en de gemeente, ieder vanuit de eigen verantwoordelijkheid, opgepakt.

Integraal watersysteem en integraal werken

Zoals in het WBP5 en de Strategische Samenwerkingsagenda staat aangegeven, zijn het regionale- en het lokale/stedelijke watersysteem onlosmakelijk met elkaar verbonden. Het gaat hierbij niet alleen om onderlinge goede (technische) afstemming maar ook over zaken zoals het behalen van de besparingsdoelstellingen in de waterketen, conform de afspraken in het Bestuursakkoord Water (BAW). Wij zijn hierover reeds samen in goed (structureel) overleg.

Duurzaamheid

Ten aanzien van uw opmerking over duurzaamheid geldt dat de focus in WBP5 niet alleen ligt op energiebesparing. Zoals in paragraaf 1.2 staat aangegeven staat duurzaamheid centraal bij alles wat we doen. Duurzaamheid in de zin van een ook op de lange termijn houdbaar watersysteem. Daarnaast zien wij duurzaam waterbeheer als handelen waarbij aandacht is voor mens en dier, binnen ecologische randvoorwaarden en met oog voor economische prestaties. Deze basisprincipes zijn vervolgens in heel het WBP5 toegepast.

In het kader van de Strategische Samenwerkingsagenda is een onderzoek gestart naar de toepasbaarheid van riothermie. Wij zijn benieuwd naar de uitkomsten hiervan, met name voor wat betreft de praktische toepasbaarheid. Wij verkennen graag met u de verdere mogelijkheden.

Voldoende water

Uw aandachtspunten met betrekking tot (flexibel) peilbeheer en verzilting herkennen wij. Het informeren van de gebruikers en overige belanghebbenden over de omvang van de problemen is, zoals u ook aangeeft, essentieel. Dit maakt dan ook onderdeel uit van de gebiedsprocessen die we, deels gezamenlijk, hierover in de Haarlemmermeerpolder voeren en zullen gaan voeren.

Ecologie

De beleefbaarheid van water en het recreatieve medegebruik van water zijn ook voor Rijnland belangrijke onderwerpen. Zoals u in deze nota van beantwoording kunt lezen (hoofdstuk 4) zijn de teksten in het WBP5 daarop aangepast. Wij staan daarbij, zoals ook in het WBP5 staat aangegeven, open voor nieuwe vormen van beheer en onderhoud waarbij inwoners en bedrijven een grotere rol spelen. Een mooi voorbeeld daarvan in de Haarlemmermeerpolder is het door agrariers, op een aantal locaties en tegen een vergoeding, niet meer bemesten en bespuiten van drie meter brede stroken land langs het water (Blauwe dienst). Dit draagt bij aan een betere waterkwaliteit. Graag verkennen wij samen met u de verdere mogelijkheden van participatie.

Aanpassing(en) in WBP5:

Geen.

11. Resultaten inspraakavond

11.1 Algemeen

Woensdagavond 18 november organiseerde het hoogheemraadschap van Rijnland in de Stadsgehoorzaal in Leiden de avond ‘Waardevol Water’ over het WBP5. Het plan is bijna klaar en ligt ter inzage. Een mooi moment om vooruit te kijken. Ruim 70 mensen met uiteenlopende achtergronden waren aanwezig: natuur-, recreatie- en landbouworganisaties, bedrijfsleven, medeoverheden en inwoners.

Deze deelnemers bespraken hoe zij in de toekomst nog beter kunnen samenwerken en tegemoet kunnen komen aan elkaars belangen. Het resulteerde in een inspirerende bijeenkomst met een goede sfeer en levendige gesprekken. Belangrijkste resultaat van de avond was dat de deelnemers niet alleen kwamen halen, maar vooral brengen. Aangegeven werd dat we elkaar nodig hebben om nu en in de toekomst droge voeten en schoon water te kunnen houden. De gesprekken gingen dan ook vooral hoe we deze doelen samen voor elkaar kunnen krijgen. Zie ook het sfeerverslag van de avond dat op de WBP5-website www.rijnland.net/wbp5 is weergegeven.

Tijdens de avond zijn vele onderwerpen de revue gepaseerd. In de volgende paragrafen zijn deze opbrengsten samengevat weergegeven. Inclusief de Rijnlandse reactie daarop.

11.2 Voer een goede gezamenlijke discussie over de toekomst van het zuiveringsbeheer

Maak werk van het realiseren van de circulaire economie. Voer daarvoor met de omgeving de discussie hoe we dat samen kunnen bereiken. Het gaat daarbij om een gedeelde visie over de toekomst van het zuiveringsbeheer. Aandachtspunten daarbij zijn:

- Integrale aanpak (zowel preventie/bronaanpak als end-of-pipe).
- Centraal wat moet, decentraal wat kan.

Reactie Rijnland:

Rijnland is blij dat de aanwezigen samen met Rijnland willen werken aan het verder verduurzamen van de waterketen. Tijdens de inspraakavond zijn daarover goede discussies gevoerd en eerste contacten gelegd die we graag verder uitbouwen. Dit sluit goed aan bij de ambities en doelstellingen die hierover in het ontwerp-WBP5 in het hoofdstuk waterketen zijn opgenomen en waarmee we, samen met de omgeving, de komende planperiode mee aan de slag gaan. Zie daarvoor de paragrafen:

- *We verwerken het afvalwater op doelmatige wijze (6.4).*
- *We intensiveren de samenwerking met onze waterketenpartners (6.4).*
- *Wij helpen om een circulaire economie te maken (6.5).*

Aanpassing(en) in WBP5:

Geen.

11.3 Zet in op waterbewustwording van inwoners en bedrijven

Maak burgers en bedrijven 'bewust' van hun handelen en wat ze zelf kunnen doen aan het voorkomen van wateroverlast en het zorgen voor een goede waterkwaliteit (inclusief waterketen). Geef voorbeelden, zoals bijvoorbeeld de operatie steenbreek (campagne verwijderen tuinverharding). Zet verschillende communicatiemiddelen in en werk samen met bijvoorbeeld tuincentra en apothekers.

Reactie Rijnland:

We onderschrijven de reactie en deze sluit aan bij de geformuleerde ambities in paragraaf 1.1 en 1.3 uit het hoofdstuk 1 'Onze ambitie: Samen werken aan droge voeten en schoon water'. Hierin staat onder andere beschreven dat Rijnland gaat werken aan het vergroten van waterbewustzijn en het bieden van een handelingsperspectief voor inwoners en bedrijven. Dit willen we in de komende periode graag nader vormgeven, samen met onze partners.

Aanpassing(en) in WBP5:

Geen.

11.4 Maak werk van samenwerking. Samenwerken vraagt ook het oog hebben voor de omgeving

Samenwerken met de omgeving is essentieel om de diverse waterdoelen te kunnen halen. Niet alleen samenwerken met de reguliere stakeholders zoals provincies en gemeenten. Maar ook met de burgers en bedrijven. Zonder hun medewerking kom je niet ver. Ideeën en suggesties die werden aangedragen zijn:

- Rol de bestaande samenwerking in de Waterketen verder uit.
- Heb niet alleen oog voor de eigen waterschapsdoelen maar ook voor de wensen en behoeften van de omgeving (bijvoorbeeld recreatief medegebruik).
- Met begrip voor elkaar en door naar elkaar te luisteren kunnen er mooie samenwerkingsverbanden ontstaan (bijvoorbeeld blauwe diensten met agrariërs).
- Nog te vaak wordt er pas samengewerkt als er een probleem is. Om echt zaken te kunnen bereiken is het van belang al aan de voorkant van het proces met elkaar te praten.
- Maak strategische samenwerkingsagenda's met de belangrijkste partners.
- Werk ook samen in de communicatie richting burgers en bedrijven over bijvoorbeeld waterbewustwording
- Ga waar mogelijk aan de slag met kleinschalige pilots (proeftuinen), zodat samenwerking makkelijker kan starten.

Reactie Rijnland:

Deze reacties en bijbehorende suggesties en ideeën herkennen wij en sluiten goed aan bij de in WBP5 verwoorde ambities ten aanzien van samenwerken en water verbinden aan de maatschappelijke opgaven, waaronder recreatief medegebruik. Essentieel is dat de omgeving nauw en vroeg betrokken wordt bij de diverse ontwikkelingen (van beleidsvoorbereiding tot en met de uitvoering/praktijk), zodat belangen en verantwoordelijkheden goed op elkaar worden afgestemd. Pilots zijn daarbij goede instrumenten. Een concreet voorbeeld daarvan zijn de 'droompolders' die in het hoofdstuk 'Schoon en gezond water' zijn opgenomen.

De samenwerking wordt vormgeven door het opstellen van strategische (gebieds)agenda's waarbij met een gemeente de plannen en opgaven voor de korte, middenlange en lange termijn worden gedeeld. Dit houdt soms in dat een waterplan geactualiseerd zal worden en soms moet een dergelijke agenda nog worden opgebouwd. Ook met onze andere partners worden waar mogelijk dergelijke agenda's opgesteld en gecombineerd.

Aanpassing(en) in WBP5:

Geen.

11.5 Zet in op vaarwegbeheer en recreatief medegebruik

Recreatief medegebruik is (inclusief het vaarwegbeheer) voor veel van de aanwezigen een belangrijk onderwerp. Daarvoor zijn een goed ingericht watersysteem en een goede waterkwaliteit essentieel. De aanwezigen geven aan dat Rijnland een bredere rol kan vervullen in het recreatief medegebruik van het water, want water moet ook beleefbaar zijn. In het WBP5 is daarover weinig te vinden. Daarnaast is het vaarwegbeheer van het onderliggende vaarwegennetwerk nog slecht geregeld. Samenwerking tussen de verschillende overheden is noodzakelijk om dit verder te ontwikkelen. Rijnland kan daarin een mooie rol spelen, vanwege de sleutelpositie die het heeft op waterbeheergebied. Goed voorbeeld is de samenwerking met Alphen aan de Rijn bij de ontwikkeling van het lokale vaarwegennetwerk.

Reactie Rijnland:

In totaal zijn vier zienswijzens binnengekomen die betrekking hebben op het vaarwegbeheer en het recreatieve medegebruik. Rijnland onderkent het belang van vaarwegbeheer en recreatief medegebruik en zal om dit te benadrukken een aantal wijzigingen doorvoeren in het WBP5. Voor een uitgebreide Rijnlandse reactie en de aanpassingen die zijn doorgevoerd, zie hoofdstuk 4 van deze nota van beantwoording.

11.6 Bodemdaling

Bodemdaling en hoe hier verstandig mee om te gaan is voor het veenweide gebied een belangrijk onderwerp. Hou bij het vaststellen van de peilen voldoende rekening met alle belangen (zowel natuur als bedrijfseconomische insteek). Er is bijvoorbeeld onderzoek gedaan naar onderwaterdrainage waarmee bodemdaling van veengrond gereduceerd kan worden. Ondanks de regeling om hiervoor subsidie aan te vragen gebeurt dit nog maar mondjes maat. De verklaring hiervoor is volgens een aantal tafelgasten dat het ten eerste erg ingewikkeld is om aanspraak te maken op een dergelijke subsidie. Ten tweede is er vanuit de landeigenaren ook meer durf en motivatie nodig om zelf aan de slag te gaan om de lokale problematiek te verhelpen.

Reactie Rijnland:

Bodemdaling vormt een grote maatschappelijke opgave ook voor doelmatig en duurzaam waterbeheer. In het WBP5 wordt het als een aandachtsgebied benoemd, waar ook bij de afweging van het peil rekening mee wordt gehouden (paragraaf 4.4). Daarbij zet Rijnland zowel in het landelijk als stedelijk gebied nadrukkelijk in op samenwerking met de stakeholders. Effectief toepassen van strategieën als onderwaterdrains kunnen inderdaad alleen als de ontwikkeling wordt opgepakt samen met de gebruikers. In het veenweidegebied zijn dit veelal de melkveehouders. Rijnland doet dat bijvoorbeeld in samenwerking met provincies, andere waterschappen en LTO in het Veenweide innovatiecentrum (VIC). Zo kunnen maatregelen worden ontwikkeld waar ook gebruikers gemotiveerd mee aan de slag kunnen zonder onnodig ingewikkelde bureaucratie.

Aanpassing(en) in WBP5:

Geen.

11.7 Betrek omgeving bij opstellen/evaluatie baggerbeleid

Er wordt nog onvoldoende visvriendelijk gebaggerd. Dit ondanks de Flora- en Faunawet waar ingehuurd loonwerkers aan moeten voldoen.

Reactie Rijnland:

Bij het baggeren van de watergangen houden wij ons aan de gedragscode Flora- en Faunawet. Aanbevelingen om (nog) meer rekening te houden met vissen kunnen in de visstandbeheercommissie (VBC) worden ingediend, waar onder andere het jaarlijkse baggerprogramma wordt besproken. Daarnaast wordt in 2016 het baggerbeleid geactualiseerd. In deze actualisatie wordt ook de wijze van baggeren meegenomen, waarbij uiteraard aandacht is voor de ecologie.

Aanpassing(en) in WBP5:

Geen.

11.8 Stel realistische doelen voor de waterkwaliteit

Stel voor de waterkwaliteit realistische en haalbare doelen. Het hoeft niet altijd kraanwater te zijn. Hoeveel gaan we bijvoorbeeld met de defosfatering bij Nieuwkoop? Ander issues zijn:

- Indien huidige doelen niet haalbaar zijn, dan dit tijdig met omgeving (EU) communiceren.
- Meer waterplanten agv. verbetering waterkwaliteit versus overlast van waterplanten.
- Hoe ecologie en economie met elkaar verzoenen (landbouwgebieden economisch rendabel houden en toch voldoen aan de regels).

Reactie Rijnland:

Rijnland streeft naar realistische en haalbare KRW-doelen binnen de randvoorwaarde van schoon water en een gezonde ecologie.

De afgelopen periode heeft Rijnland de doelen van belangrijkste wateren geactualiseerd. Daarbij is gebruik gemaakt van nieuwe inzichten en methoden die door de STOWA zijn ontwikkeld. Het is de verwachting dat de doelen voor die wateren daarmee realistischer zijn geworden.

Of de gestelde doelen haalbaar zijn, blijkt als de maatregelen zijn uitgevoerd. Omdat nog lang niet alle maatregelen zijn genomen, wordt dit pas in 2021 of 2027 duidelijk. Een extra onzekerheid daarbij is de ontwikkeling van de agrarische emissies, die cruciaal zijn voor het bereiken van een goede waterkwaliteit.

Bij sommige doelen ontstaat spanning met het gebruik van het water. Dat betreft bijvoorbeeld waterplanten, die in de toekomst voor overlast kunnen zorgen bij een ongeremde ontwikkeling. In dat geval is afstemming nodig tussen de eisen van gebruikers (met name recreatie) en de vanuit de ecologie noodzakelijke ontwikkelingen.

Aanpassing(en) in WBP5:

Geen.